

העולם הזה

אס"ד פראג מדדכי אורן

אריה שאגן. סי לא יירא?
(ראה דויח מיוחד)

העורך הראשי: מורי גבירי ראש המערכת: שלום כהן

עורך הביתוב: מיכאל אלמו (מוני) הכתב הראשי: יהודה נבאי

השבועון המצויר לאינפורמציה

רחוב נליקסון 8, תל-אביב (ליד תיאטרון אה"י) ת.ד. 186, סל. (ומני) 66785 מען לפברקים: עולמפרם משרד המערכת בירושלים רחוב דוד המלך (ניוליאח) פול משרד הפוער.

עורך התבנית: דוש העלם הראשי: פול גולדמן

עורכי מדורים: מיכאל אלמו, ניצה נבי, ירוחם נכע, תמר הדמור.

משתתפים בקופים: סרנצה נרובנר, רפאל חיים, אוסקר טאובר, פיליס סיארי, צבי שש.

ראש-מערכת, ירושלים: מ"מ ראש-מערכת, חיפה: דוד רובינר

סופר-רפוא: מונטי נייקובס, נכריאל דנון, יצחק המאירי, שמואל פירון

חפ"ל: העולם הזה בע"מ, רפוס ישראל, תל-אביב

מכתבים

הנשיא

האם באמת הנשיא ז"ל, אשר הוכרו כאישיות שניה במעלה אחרי הרצל ז"ל, לא היה יכול לכוון שביים קורותיו, לכל השמות, כל בני הקולנוע והתיאטרונים היו פגורים?

י. כהן, תל-אביב. הוא היה היול השלישי במשפחה בעלת 11 ילדים, מהם נשארו בחיים 7 בנות ו-4 בנים (העולם הזה 785).

י. אמיתי, תל-אביב. ההנהגה היתה חלשה. להוריו של יצחק היה 15 ילדים.

תמתי מאד שנים אתם המתימרים להיות עצמאיים ובלתי תלויים - נתפסתם להרכבה שונה וקול קול במאמרכם על ד"ר יצחק ז"ל. אין זאת כי הספק לא עמד לכם אומץ לבכם לבלי הנדר אחרי התקופה הרשמית, דרמה לי שקריות העין לעבר בני נ"י, במאמרכם אל הקורא, אה הוא למרות שאתם מתחילים להתגלגל...

דומני שבהתאם להשקפתכם המתימרת אתה יהודית-עברית במרחב מתוכננת היה (על אף הנהגה) אחרי מות קרובים אמור (...) להוקיע אותה דרך פוליטית, לח טרופי המנוח ויצמן, שרצה להסד אתו לארץ הסוף של היאמסרה הבריטית ול- עשות מאתנו כלכ שמינה לאינטרסים הבריטיים באזור. דרך זו יתהה עלוכרנו ומעשה את ההכנה בין יהודים וערבים.

יש הרבה נקודות בחיי של איש זה המעוררות שאלות, ורק אחת מהן הולכת כיום הליוה על ידי בנו של המנוח שהגיע מאנגליה ובקשו ידע להניח את "הקדיש" העברי על קבר אביו... לו יהודים רבים היו מתחבים כך את בניהם - מי יודע לאן היינו מגיעים.

כיצד נתפסתם גם אתם לאותה הערצה, ולא חרל-תם מהכיר את ארמונו הנשיא וכל ניגוני המלכות שהתלו לו?

ולכבוד, הערה כללית: אני מאמין, שלו הציונות של א. ד. נדרון והנשמה עצמית) היתה כוונתה כשת את המתנה הציונית ולא הציונות של יצחק (שתלונת אצל הבריטים), כי או מצבנו כיום היה שונה למדי, ולעומכם היה הרבה. סחוט מה לבקר בחיי מדינתנו.

אלעזר אחשר, בר-שמן

פרויישראלית כל-שמיית. כשהחליטו את ההחלטה הגורלית: להישאר במדינה בימי הקיבות, דבר שלא היה בלתי-מסוכן, היו מוכנים לפעול רבות בכיוון זה. תוך ארבע שנים משכנו אותם, אם לא לאויבים מישבעים, הרי לאנשים שבורים, חסרי חזון ושאינם עשויים להביא תועלת למדינה.

לא מזמן הקדיש ריבתי לעתון זה ולי אישית, את כל תוכניתו היומית. הוא לא עשה זאת רק כדי לחלק לי מחמאות (שע"ל) ליהן אני מודה לו, אלא גם כדי לעקוב אחר תי כמה עקיצות. גם עליתו אינני כועס. או למ היה בדבריו משפט אחד שאינני יכול לעבור עליו בשיקפה.

אמר ריבתי: "...אם ממשתלתו של אירי אבנרי זקוקה לשלום עם מדינות ערב, הרי הוא מגייס את עטו ומייצע את שכלו בחיי פושטים אחרי אמהלאות הגיוניות, כביכול, למען שלום זה..."

60/2

אני מתבייש להודות בזה, אבל יש לי סימפטיה משונה אל ריבתי כמאל, הקריין העברי של רדיו דמשק. אני יודע שמעשה בלתי נכון הוא להודות בכך. כמה עתונים כבר מצאו כי ההופעה התכנסה של דברי העולם הזה בתוכנית הדמשקאית מעוררת חשד, ושהיא מעידה על אוסיו ההרסני, האנטי-ציוני, בקיצור - הכעזני, של העתון הזה. אולם מה אפשר לעשות כנגד זה?

לצערי לא הכרתי את ריבתי מימי, גם לא כשהתהלך בינינו. אולם לאחר שקראתי את תולדות חייו, המסורסים במקום אחר בגל-יוון זה, היתה לי הרגשה כאילו הכרתי, כי לפני מלחמת העצמאות, וגם אחריה, גי-סייתי לא פעם לקשור קשרי ידידות עם ער-בים מצעירים מסוגו.

הנה לפנינו ערבי בעל הכרה לאומית. ש"עשה את כל אשר יכול בן-תמותה לעשות כדי להשתלב בחברה העברית. הוא תרם שירה עברית לשפת אמו. הוא פעל לטובת התקרבות פוליטית. וכל אשר ביקש היה כי החברה העברית, בה מצא את כל אשר חסר לו בחברה הערבית, תתיחס אליו כאל אדם שוה-זכויות ושוה-מעמד.

אולם החברה העברית דחתה אותו, הניחה לו להרגיש שאיננו אלא "גויטיב", פרא מן המדבר. והפרשה כולה הסתיימה בנעשה ליניץ, כרחוב עברי וירושלמי, ובפיצוץ ביתו בשיירי גיראה.

וזרי פרשה אופיינית למדי. היו מאות, ואולי אלפים, דוגמתה. אינני יכול שלא ל-הרהר מה היה קורא אלמלא היינו דומים כל כך לבני גיטו המסתגרים בחומות רוח-ניות וחברתיות. יתכן מאד שבדורנו היתה נוצרת שיכבה עבה של אינטליגנציה ערבית צעירה, שהרגשתה הלאומית היתה צמודה להבנת האופי המשותף של הלאומיות העב-רית. שיכבה זו היתה יכולה, אולי, למנוע את המלחמה על אלפי קורבנותיה, או לפחות לתח כיוון אחר לגמרי למלחמה - ולשלום. מול הלאומנות הערבית הלכעס-דיתית, הס-גרנית והבדלנית, המובילה למבוי סתום של שגאה והרסניות, היתה נוצרת לאומנות ערבית מתקדמת, בריאה, המובילה לאיחוד המרחב השמיני תחת דגל שני הלאומים השו-מיים, לגירוש כל הכובשים הזרים וליצול אוזרותיו לטובת יושביו.

כשורים באים בטענות אל מנהיגים צי-יוניים ומאשימים אותם בחוסר נבונות לכרות שלום עם הערבים משך שני הדורות האחר-יים, נוהגים המנהיגים להצביע על שורה אחת-כה של החלטות חגיגיות בקונגרסים הציוניים. הכרעות המנהיגים חגיגיות מפוארות. אולם השלום לא יכול היה להתחיל במאול או לה-כוננה. השלום היה צריך להתחיל בבית. ברחוב בן-יהודה בירושלים. בתל-אביב, ר-כרחוב הרצל בחיפה. שורש הבעיה לא היה פוליטי. הוא היה חברתי. שיחת רעים בין צעירים, בילוי משותף של בני שני העמם, ביקור איש בבית רעהו, יכלו לפעול יותר מאלף הכרעות. החומה הבלתי-ירואית בין אדם לאדם היא שגרמה, למעשה, למצב הפו-ליטי שהפך את מלחמת תש"ח לבלתי-מנעת. משום מה אני שמח שריבתי חזר אל מקבר לקיים, נשאר בשטח הערבי. כי מה היה קורה לו נשאר כאן? האם מצבו החברתי היה קל יותר? האם לא היו מתייחסים אליו כאל איב ערמומי, כאל כלב מוכה שבסתיו המי-דינה מחיב למרר את חייו באלף זרכים? וגרוע מכל, האם לא היה נוטל קרבן למאות השתולים קטנטנות וקטנטנות בחיי יי-סיום, ביחסו עם הפקיד במשרד הממשלתי, עם השכן בבית הקפה?

עקבתי ביאוש מסוים אחרי מצב הרוח של כמה ידידים ערבים, אנשים שיכלו להיות בונים אמנים של תנועה לאומית ערבית

אליפות התשבץ, 1953

חברות התשבץ היא אחת החינוכיות והחיוביות ביותר. אלפי חובבים, צעירים כקשישים, סוגים לה בישראל. רבים מהם אינם מוצאים טיפוח בתשבצים הקלם, יחסית, המתפרסמים בעתוני הארץ.

כדי לעודד חובבות זו ולהציב להספידה מטרה למאמץ מוגבר, מכריז מידור התשבצים של העולם הזה על קביעת תוארים של "אלוף-התשבץ" ו"רב-בני-התשבץ" של ישראל. התוארים יחולקו אחת לשנה, אחרי תחרות שתמשך חודשיים.

החל מגילוי העולם הזה שיוסע ב-1 לינואר, 1953, יפורסמו במדור שמונה תשבצים, שכל אחד יהיה שונה לחלוטין מקודמו. קורא שיפתור את כל השמונה יוכר בתואר "רב-התשבץ". בין הרבנים ייערך תחרות-גמר של פתירה תשבץ אחד במהירות המקסימלית. לזוכה יוענק התואר "אלוף-התשבץ". לאלוף, לסגני ולרבנים יחולקו מדליות וגביע.

לקוראים שאינם משתתפים בתחרות, תתקיים חלוקת הפרסים הרגילה.

פצצה ב"העולם הזה"

הנני שמח מאד ומאחל לכם כל טוב על הפצצה הגנו שונאי האמת הטילו במערכת שלכם. כי מו-כיתה פצצה זו שמאמריכם נשאו פרי. גם הפסע ניסו מניני ימי הבינים השתק רעיון על ידי פצצה ועלי לשאול אותם: האם כל כך מרד שכחתם? כאשר הרסו בני כנסת, האם הרסו את הדת היהודית? כאשר הרנו יהודים, האם הדנו את הדת היהודית? וביום, האם חושבים אתם שפצצה במערכת תכי כוש את לבו של היהודי ה"אפיקורסי" והבלתי מסלתי והתפורך אותה לארץ? אם כן, המשיכו בפצצות. הפעם העברי יבין ש-פצצה הן הארנונטס האחרון שלכם, שאין כפוי-כס עוד מלים להגן על עמדתכם הספולה. וכל פצצה ופצצה שלכם תהיה לבנה לבית הנדר אשר יקום על החורבות של השחיתות המסלנתית. כל פצצה ופצצה תהיה כמו מים לעץ הנאה שיצמח וכל של אי חושש המצנע. לכן, הכיר מערכת העולם הזה: אל סחר, והרימו רבאיכם! פצצה זו רק תקווה לפתוח את הדלת לי-עתיד.

רוני נתן, רחובות כשלא ראתי את רוני נתן מעל דפי העולם הזה (787), לאחר שעוכה את העולם הזה כספינת המרחב, החילוני דאג לשלומה. וכשמעתי כי בן-ד"ר ישח התפוצצות במערכת עתונכם (מכיון שאני נר כקרבת מקום) מסעם ושוכנעתי שרותי הניעה לשם בלוי ירידה מוסקה. ומה הפתעתי והצטערתי תי כשנודע שרותי כלל לא באה. ולא זו בלבד, אלא שאביחמססטה נפצע. אני מאחל לרוח החלמה מהירה, ושימשיך ב-ספור קורותיה בעולם הזה.

עודד תאומי, תל-אביב חופש הדעה

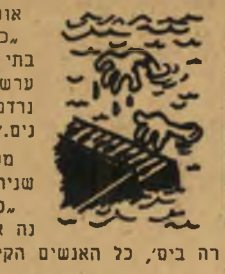
למרות שאיני נמנה על הרחיים, נתמלאתי כעם בקריאת את מכתבו של הקורא דוד גרוסמן (העולם הזה 782)... חרפה שעתון המתמיר להיות מרדיך לרור, יפרסם מכתב מסוג זה.

י. בן-ציון תל-אביב מדול המכתבים בעולם הזה משמש במה חפשיית - היחידה בכל עתונות הארץ - להבנת דעות, תהינה אשר תהינה.

לקראת המחור בדצוננו לרעת מה יהיה מראה פני העולם הזה והעולם הזה כאשר הכרי המערכת הנכבה ירגישו את עצמם לא עוד צעירים יפים איה

במו עיני

כל המרבה כאשר אמהות מפליגות בשבח כשרו-נותיהם המוסיקליים של צאצאיהן, אין נבול להגזמות.

אומרת אם אחת: "כאשר נגנה בתי בקונצרט שיר ערש לבטהובן, נרדמו כל המאזי-נים".

משיבה האם ה-שניה: "כאשר בתי נג-נה את הלחן, טע-רה ביט, כל האנשים הקיאו".

הקורא מנחם אמיתי, רחוב 831, שכון ון, תל-אביב, זוכה בפרס השבועי בסך 1- לוי.

אינטרסים יציגו וכעס מי ירבו או? קוראות, שלא קוו ולא התאכזבו.

השחיתות קראתי את מאמרכם על השחיתות הנפוצה בארץ ולבי כואב לי כשמדינה הצעירה קרה כואב כדברים האלה. יודע לי כי מתוך חבילות שאני שלחתי, ושאינם אחריי שלחו ארצה, נגנבו מצרכי מזון, בגדים וחפצים אחרים. אני, למשל, אמשיך לשלוח, אולם כשנודע לאמריקאים, מתוך מכתבים, שמחבילות שהם שלחו ארצה לעזרת משפחותיהם הוצרו כמה מצרכים, מוכן שעלתה תמלם על המדי-נה לה לחזור לארץ מוצאו. זו מביא לירי כך שהם מספקים לשלוח חבילות... וזה מוריד את שמה של המדינה. שלום הלפמן, ניו-יורק

משפט פראג בימי מרד הימאים יצאתם מן האוביקטיביות שלכם והייתם פרוימאים. היום אתם מוכרחים ל-היות פרוישראלים ולדרוש את איסור הקומוניזם בישראל.

אמנם ברור שכל תנועה יהושפת לבלתי חוקית עלולה להכות שרשים עמוקים יותר... אבל היום, לנוכח החשמה הקומוניסטית, אסור לכם לשחק. דהילקום, תנו קונטרס!

ע. טל, ירושלים נדמנו לראות איזה חבילות קטנה נותן העולם הזה (787) למשפט פראג בעוד במשך חודשים התרגלנו לקרוא בו נתוח ספרני של כל מכתב בעל חשיבות בארץ ומחוצה לה. אנו משוכנעים ש-אלפי קוראים אחרים רוצים לראות הטעם אם תקולטו היה, הנקרא, "בלתי תלוי" ואשר אנו רוצים לראותו כזה, אינו אלא בת קול לפסים.

קבוצת קוראים ותקיים, חיפה נא לראות עמודים 4'3'6'7.

מיהו הדיוץ? המושג, "הלווי" (העולם הזה 786) הוא, במובן מסוים, גם רוחי ולאו דוקא נשמי. אני מתנדר בחלתי לקרוא לרוני יצחק המבצע עבודה חלוצית בשם העללה הזה, באם הוא עושה זאת רק כדי להסד כסף לחזור לארץ מוצאו. זו היה (מסוגל) להסדן כסף בצורה פחות חלוצית, משוכנע אני שהיה עושה זאת.

ירום גור, ירושלים יררה ונספית בקשר לפסורה של הנבי אפרת (העולם הזה 782) כרצוני לשאול שאלות מספר:

א. האם אין הנבי אפרת חושבת כי הסגנון הפליוני והחריף אודות בנות כפית אינו מתאים לסגנון הספור כלול וכי הוא מעורר את הקורא לחשוב מרוע וכופסת היא כל כך עליה?

ב. האם העלטינה הנכבדת אי פעם כבנות כפית, בכפיתו ליתפ. לנאצל, לטוב שהן מקחת למצוא ככפית.

ג. האם הנבי וררה אפרת כבורה כי ספורים מסוג הספור שהיא פרסמה מועילים להעלאת הרמת?

מרים וינקלה, בני ברק

חשמו ליירושלים כמכתב, "בשנה הבאה אור בירושלים" (העולם הזה 786) כתבתם כי בבית החרושת שממשן יופקו 2500 קילוטשעה בשבוע בירושלים. היחידה הנכר נת היא "קילוט" (המסק) ולא "קילוטשעה" (אנרגיה). מילא, זה קורה במספחות הטובות ביותר.

רותי, רותי סלמנו, רדשו שכני הם עולים חדשים מתורכה הסכרית להם את הקרקעורה האחרונה על לכלי-מיתן (עולם הזה 786). הם נתנו מאד, דבר אחד מענין אותי: מה יהיה עכשוו עת רותי שלנו? הייתי מציע כי לא תעשה שנות ותשוב בישראל. מובט שתשאר באיזה מקום אחר בעולם.

מאיר לביא, ירושלים הכנות בישנת הניום בענין כדקט הכנות בלשכת הניום (העולם הזה 785) איפה היה הצלם שליסי?

אלומות וכוה גם האם חושב זאב עמשלם (העולם הזה 786) שבי "משני" מלכת הרס" או "ככה נוסני גם" - כמו שהוא מתבטא - ישנה או ישיב את מצבנו? לא ולא. הוא טועה בחילוש. המסכתה הצרפתית נכשלה לחלוטין והביאה רק את המטרור של רובס-סיר ואת המשטר הישן ונוסף לכך המיטה חורבן על צרפת. האם הקורא עמשלם רוצה להסדן את ישראל לסוריה שנית? אני כבוד שלא, ולכן אני מציע לו לשבת בשכס ולחכות.

יוסף שמואלי, רחובות רכושו של נפקד יש לי הכבוד לבקש את עזרתכם בקשר לשהורו רכושו של אחי ניון נדרון בוטני מאוסטרליה, תה למשפחה נכבדה שהוכיחה את אחותה ניווירי חן ליהודים לא בהורמנות אחת. זה שנים אחרות שאני משתלל לכל בחורה את ביתו בחיפה, אולם ללא הצלחה... אני מכות כי תמשש בהשפעתכם להמליץ על שהורו הרכוש הזה של אחי, שהוא נוצרי נכד ואיש כנסיה המוכר בוראי יום, לם. א. ס. בוטנטי, חיפה

העם
QUO VADIS DOMINE ?

רק לעתים רחוקות קורה שבלב רבבות מנקרת באופן כמעט אוטומטי שאלה גדולה אחת. השבוע קרה הדבר בישראל. השאלה: קה קרה ל(הבר הכנסת) שמואל מיקוניס? בשעתו נסע מיקוניס לייצג את מק"י בר עידת המפלגה הקומוניסטית במוסקבה. לפי ני שבועיים הודיעו כי הוא עומד לחזור בכל רגע. עד כה לא חזר.

מיקוניס נהגו (ואולי היה) מספר 1 של המפלגה הקומוניסטית. בתפקיד זה תיווך בין ישראל לציכוסלובקיה, השיג מידי רודולף סלאנסקי את הנשק המפורסם (ראה דו"ח מ' יוחז). בשבוע שעבר הסתייג ממנו מאיר וילנר, המספר 2, הודיע בפומבי שתמיד התינגד לפעולה זו.

חוגי הימין קיוו ממש כי כף ידו הגדולה של יוסף סטאלין תרד על מיקוניס, תנחית בזאת מכה נוספת ומכרעת על ראש השמאל

הישראלי. הקיצוניים יותר כבר ניסו מראש את הכותרות של קול-העם, הידיעה על התגלות מנהיג מפלגתו האימפריאליזם וכמרגל ציוני. אולם קה הגדולה נמשכה משך השבוע. **לרודף גולגולת**, מק"י תפסה ה מלבו של האזרח הממוצע. הרבה יו ין אותו גורלה של מפ"ם.

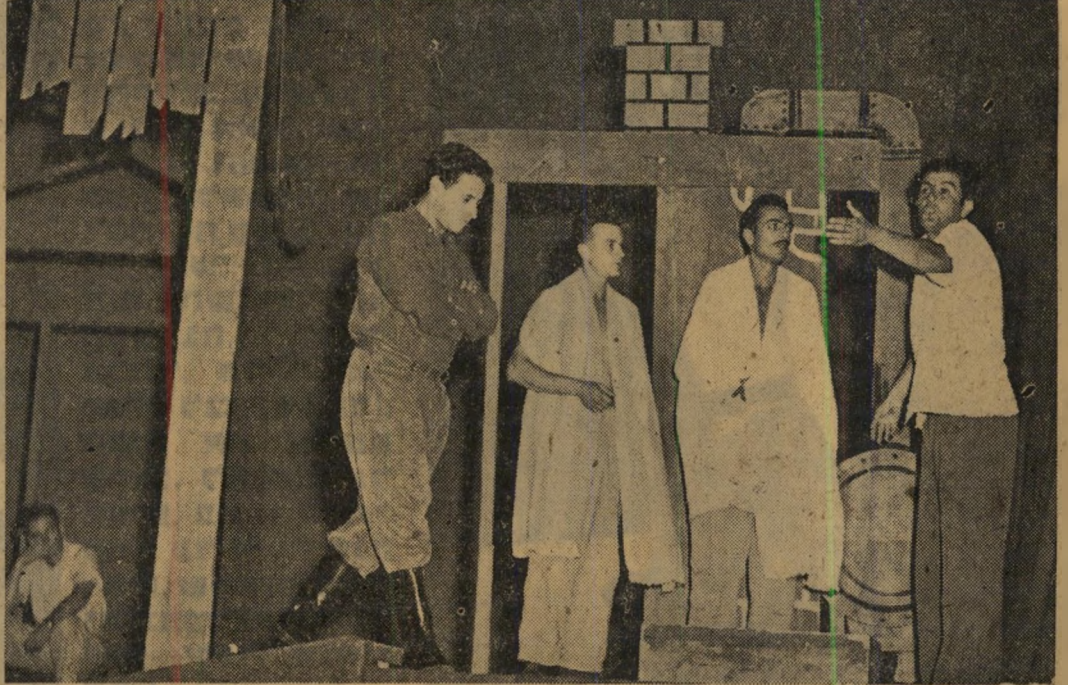
בוה אחר זה רבו הסימונים כי במקום עם העולם הקומוניסטי תתרכז הממש מאבק עם מפ"ם, תשתדל להשתמש גות כדי לרוצץ את גולגולתה. חברי מפ"ם בועד הפועל הציוני שמעו גו אלף, שהסביר מדוע אין להם מקום התנועה הציונית (ובכיס קרנותיה, מ פרנסה העיקרי של מנגנוני כל המפל ישראל).

אך גם המאבק עם מפ"ם לא היה הקרב העיקרי. החזית האמיתית עברו בוע, בלבו של כל אדם ישראלי. בפע שונה, אחרי חודשים רבים מאד, שוב האזרח לרדיו מתוך הירחור פנימי,

פתיחה. בפתיחת החגיגות של יום השנה השביעי ליסוד התנועה המאוחדת הציגו חניכי קתנועה בתל-אביב, מסכת ארוכה בה השתתף גם שר החוץ משה שרת בנשיאת נאום.

קיבוץ מציג את עצמו.

להס את כל הרקע שמאחורי הפסקת הימים. בתמונה השניה נראה פרק מאותו הווי: שגורי הקיבוץ הפועלו תושב ערבי שהתנגב בלילה אל תעלות ההשקאה של המשק, היסה את זרם המים היקרים אל שדותיו. מחמת מחסור המים בסביבה (המובלים בעיקר

במסגרת החגיגות הופיע קבוץ חמדיה בהצגה מקורית ביותר: הוא הציג את פרשת חייו, בתמונה הראשונה נראים שני בחורים שנשלחו להשלמה לקבוץ. עסופים מגבות. זה עתה יצאו מהמקלחת כשהמים הופסקו באמצע רחיצתם. שני חברי קיבוץ ותיקים מספרים

סדר בדרך כלל, קשה לשמור על הסדר בחגגות עממיות פתוחות. מארגני החגיגה מצאו רעם שיטה מקורית למנוע התפרצויות מעבר לחבלים: הם השכינו את חניכי התנועה הממושמים בשורות הראשונות. ההצגות ריתקו את הנערים למקומותיהם והם חסמו את הדרך.

להן לפעול בבתי-הספר. לפני שנה הצטרפה תנועת הבונים לתנועה המאוחדת. "זה רק צעד ראשון", הסבירו אנשי התנועה. "אחריו תבואנה עוד הרחבות והתלכדויות, עד שתוקם תנועה עולמית גדולה בת 50.000 חברים". זאת תהיה תנועת "המרכז התלוצי"; מלבדה יהיה רק מקום לשתי חזיתות — שמאלית וימנית.

מפלגות

הוחלט לשנות מים

המפלגה הפרוגרסיבית לא היתה מעולם במצבו של האמלט, גיבור המחזה הטראגי, שהציג את השאלה הגורלית: "להיות (ב) ממשלה או לא להיות?" בשבילה לא היתה השאלה קיימת כלל. כי עצם היות המפלגה בממשלה היה, כמעט, חלק מהשקפת עולמה. כשנערכו הבחירות לכנסת השניה היה דבר ברור לכל. הציוניסטים ניהלו תע-

שלא כהשומר הצעיר, למשל, אשר פענו לה זו נאסרה עליו מאחר שהשקפתו (הפרו-סובייטית), מנוגדת לעקרונות המדינה (בשל אהדתו למשטר סטלין-ארא"י). ** תנועה חוץ-לארצית, בעיקר בארצות אנגלו-סאכסיות.

בגיל בו צעירים בארצות אחרות אך מתחילים להשתתף בהם. אולם עובדה היא כי לא נמצא עדיין תחילת לתנועות אלה, כמכשיר מחנך ומדריך לחלוציות. הצעיר העובר את כור התוך התנועה ויוצא להתישבות היה תמיד גורם חשוב בחיי הארץ; לזכותו רשימה ארוכה של מבצעים חלוציים מפוארים. תפקיד זה, הכשרת נוער להתישבות, נשאר גם היום תפקידן העיקרי של תנועות הנוער.

יסוד המדינה, שפתח שערים חדשים בפני כל שכבות העם, הקשה במדה לא קטנה על עבודת התנועות. גם המתח החלוצי ירד לא מעט וצעירים מבכרים, לרוב, לשרת במשרה משרדית נוחה או בחיל מעניין ומושך כחיל האוויר וחיל הים, במקום לצאת לעבודה ה"קשה והאפורה בנח"ל. אותה בעיה קיימת גם לגבי הבנות. בכל גרעין היוצא להכשרה שוה, בערך, מספר הבנות לזה של הבנים. אולם תוך חדשים ספורים עוזבות מחצית הבנות, עוזבות למקומות קלים יותר.

תנועה עולמית גדולה. לתנועה המאוחדת כיום שלשה גרעינים (כ-100 חברים) ושלש הכשרות המשרתות בנח"ל. היא גם אחת משתי תנועות הנוער (השניה: תנועת הצופים) אשר משרד החינוך התיר

ביוצות), כדי ליסד תנועה חדשה. כיום מתחנכים למעלה מ-4000 נער, מגיל 10' עד גיל הגיוס, בסניפי התנועה המאוחדת בכל הארץ. תוכניתם אינה שונה במבנה מזה הנהוגה ברוב תנועות הנוער האחרות: ילד הנכנס לתנועה בגיל 10-12 מצטרף לשכבה הצעירה (עמלים) עובר ארבעה שלבים בהם הוא חי תקופות שונות של העם היהודי מתקופת מלחמת הקנאים ועד לימי ההעפלה והתישבות חומה ומגדל. אולם ככל שהוא מתבגר, מסתמן הקו המבדיל אותו מחניך תנועות הנוער האחרות.

בעוד נער השומר הצעיר, למשל, מתעמק בתורה מרכסיסטית-סטליניסטית, מנתח חניך התנועה המאוחדת את יסודות הסוציאליזם, לומד על מפעלי האוטופיסטים, משהו אותם למושבים השיתופיים בארץ. בגיל זה, הוא מקבל את תורת היסוד שתקבע את מקומו בקשת המפלגתית והרעיונות הישראלית.

המתח החלוצי ירד. רבים רואים בתנועה המאוחדת ובתנועות הנוער האחרות גורם המעמיק את התהומות הפערות בכל שחיי החיים בארץ, השפעה שלילית המכינה את הנוער לאוירה מפלגתית מורעלת עוד טרם הספיק לפקוח את עיניו. כריאקציה לכך, בוחל הדור הצעיר בחיים המדיניים

חשבון הנפש. מאות אלפים קבעו מחדש את יחסם האישי לברי-המועצות ולתנועה ה"קומוניסטית העולמית". ורבבות ישראלים, במפ"ם ומחוצה לה, שאלו את עצמם את שאלתו של פטרוס "Quo Vadis Domine?"

נוער
יחוד ועוד איחוד

ההצגה שנערכה בסוף השבוע שעבר בבית הבימה, תל-אביב, היתה פתוחה לכל דיכפין. לא היה צורך בכרטיס כניסה כדי לחזות בחגיגות יום השנה השביעי ליסוד התנועה המאוחדת. בככר הגדולה הצטופפו אלפי צופים — רובם צעירים — הקשיבו למסכת מיוחדת, שכללה דקלומים ושירים, תהלוכת לפידים, ואשר הרימה על נס את פעולתיה של התנועה המאוחדת מאז פרשו כמה מאות צעירים, חברי מחנות העולים (של הקיבוץ המאוחד), התאחדו עם גורדוניה (חבר הקיבוץ

* ימינית; "לאן אתה הולך, אדוני?"

התנועה המאוחדת התל-אביבית שירים מתאימים, וקטעים שלוקטו עליידי חניכי התנועה עצמם.

אם לעזוב את המקום או להשאיר, לבסוף הכריעו בעלי החי במשק. הם הקיפו את החברים, ערכו סביבם מחול מקורי ביותר, השפינו עליהם לא לנטוש את משקם, על אף כל הקשיים. את המוסיקה למסכת חבר יוסף הדר. הרקודים היו מאת טובה צימבל

נחל אסי המתחיל כמעט קטנה בעמק בית-שאן ומשמש את הסביבה) היו מעשים אלה דברים וגם אנשי חמדיה סמנו ידם בתעלה, העבירו מי ערבים כשאן יכלו. בתמונה נשלישית: שיחת חברים שעה שהמשק היה נתון במשבר המור והשאלה הבוערת היתה

מלה אנטי-ממשלתית, ביקשו את קולותיהם של כל שונאי הממשלה, תחת הסיכום: "מספיק ודי בשלטון מפא"י!" ואילו ה' פרוגרסיביים הצביעו בגאווה על תפקידם כרגל הימנית של הממשלה, האנשים היחידים המסוגלים להשמיע בישיבות הממשלה עצמה את דבר החוגים האזרחיים, למנוע מעשי הפליה וקיפוח.

אמרנו הפרוגרסיביים לבוחרים: מה היה תועלת בשלושים חברי כנסת ציוני-הכלליים שינאמו בכנסת, אך לא ישפיעו במאומה על מעשי הממשלה, בעוד שחמשה חברי-כנסת פרוגרסיביים יכולים להשפיע השפעה של ממש על פעולותיה?

אסוף מזור. כשנסתיימה הרומנטיקה של הבחירות והחלה העבודה הפרואית יותר של חלוקת הכסאות ליד שולחן הממשלה, קרה אסון מוזר לפרוגרסיביים. מטעמים טכניים, וללא מחשבת-יחידה, הציגו את הדרישה לשלחן את הציוניס-הכלליים בנימשלה החדשה. היה ברור להם כי מפא"י תסכים להלכה, הציוניס-הכלליים לא יסכימו לתנאים, והם עצמם יתפסו את מקומם במצפון שקט.

אולם קרה ההפך: הציוניס-הכלליים הסכימו כמעט בהתלהבות להיכנס לממשלה, ור מפא"י סירבה באותה התלהבות. לפרוגרסיביים נשאה הברירה: לבגוד בפרהסייה בדישטן שלהם ולהיכנס לממשלה למרות כבוד הלכו בדרך השנייה.

עברה שנה, נכונותה של מפא"י להכניס את הציוניס-הכלליים לממשלה לא גדלה בי מאומה, ומצב הפרוגרסיביים באופוזיציה נעשה אכזרי יותר ויותר. הם חיפשו דרך לעלות שוב על דרדומיהם, או, ליתר דיוק, על דרך הממשלה, הודמנות זו באה עם פרישת אגודת-ישראל.

מעייין במים חיים. לכאורה יכול בני-גוי להמשיך ולמשול גם בלי רוב בכנסת. האר טוויציה לא תוכל לעולם להתלכד ולהקים ממשלה אחרת, אך בכל זאת נעים יותר מוד בראש ממשלה שיש לה רוב כל שהוא. לפיכך החליט בני-גוי להציע לפרוגרסיביים אותה הצעה שהציע להם לפני שנה: שני כסאות ליד שולחן הממשלה ותיק המסחר והתעשייה.

הפרוגרסיביים הרגישו כאדם שנדר שנה במדבר, גילה לפתע מעיין של מים חיים. לו נזקק קדימה וטבלו את ראשם במים הציוניים, היה כל בר-לב סולח להם. אולם אנשים מחונכים אינם נוהגים כך. הם קראו אישבת המרכז, המרכז החליט לכנס מושב של ה ועד הפועל. ורק הוא יקבע, במועד הראוי והמתאים, בצורה רשמית ונאותה: הוחלט לשחות מים.

הנשיאות

שר החוץ ביקש
בבית קטן בן שלושה חדרים, ברחוב אבן

* שחבורה, לפי השמועה, ע"י המשורר ידידיה (ידידי) מנחם, בן קבוצת גבע (ה' מפא"יית), בעל נסיות מפ"מיות.

גבירול מס' 10, ירושלים, ישב גבר זקוף מאד, בעל פנים קמוטות מאד, שיחק עם נכדתו, ענת. כשהתפרצו אליו העתונאים פנה אל אשתו, רחל ינאית, ביקש להסיר מן השולחן כמה בקבוקי שרי-בראנדי שגשג ארו מן הערב הקודם. עוד יחשבו שאני שותה בבוקר השכם, העיר בחיוך יצחק בן-צבי, מי שתמיד להבחר בשבוע הבא — הדבר כמעט בטוח — לנשיא השני של מדינת ישראל.

עד לפני שנתיים נר בן-צבי, מלומד הש קוע כולו בתולדות השומרונים והבית השני, בצריף קטן באותו מקום. רק אז עשה פשרה עם רוח הזמן, הקים לעצמו בית קטן, מרוהט בפשטות רבה, כשסמלית עגן תופסת את מרבית הקירות. ליד שולחן כתיבה שחור קטן הוא עוסק בחקירותיו, וצא לפעמים לגינה הקטנה שלפני הבית.

הבית השלישי לבני-גוי. בן-צבי ירד מוזן מן הבמה הפוליטית, גם כאשר כהן כיושב ראש הועד הלאומי, לפני הקמת המדינה, היה זה בעיקר תפקיד ייצוגי, חסר

בין תומכיו-שפרינצק ותומכיו-בן-צבי. אין ספק כי שפרינצק היה יותר ראוי לכבוד, אחר שרותו הארוך והנאמן על הבמה הפוליטית, אולם משה שרת, שר-החוץ, הרס למעשה את סיכויו כשהשמיע את "בקשות" משדר-החוץ, ששמו את הדגש על ההופעה החיצונית, היו מנוסחות בצורה שהיו כמעט התקפה ישירה על שפרינצק.

סופרים בעלי חוש משפטי ניסו לנחש מה עלול לקרות אם מפא"י לא תשיג, החל מן ההצבעה השלישית, את רוב קולות המצביעים למועמדה. אולם לא היה ספק רב כי מועמד מפא"י יהיה נשיא ישראל. הדבר לא יפריע ליצחק בן-צבי להוסיף ולעסוק בעסקי הבית השני. בעסקי הבית השלישי יוסיף ועסוק דוד בן-גוריון.

קביצים

פראג, פיונג-יאנג ועין-חרוד
חזית המלחמה הקרה מקיפה את העולם כולו. אולם בשום מקום אין היא קרה יותר

מועמד-נשיאות יצחק בן-צבי
9 יחשבו

מאשר במשק עין-חרוד. הידיעה הראשונה של משפט סלאנסקי ירד על המשק כפצצה אטומית זעירה. בח' דר האוכל הגדול, המחולק שוה בשוה בין אנשי מפ"ם ואנשי מפא"י, היתה ההגבה מ"דית: בצד המפא"יי קרנו הפנים בהבעה של "מה אמרנו לכם?", בצד המפ"מי השתררה דממה עמומה.

אולם המזל יזמן גם לצד המפ"מי מקרה שניתם אותו על כאב לבו. הוא לא התחיל בפראג. הוא התחיל בפיונג-יאנג. **החצי השלישי.** נערה אחת, בת למשפחה מפא"יית ותלמידה בבית-הספר הפאסיי, צוררה את רוגזו של המורה, איש מפא"י ש' כניו עברו למפ"ם. באמצע השיעור שאל את תה, ללא קשר עם תוכן השיעור עצמו: "מה דעתך על קוריאה?"

הנערה התבלבלה, מילמלה שאין לה דעה. אך המורה התרגז, דרש בתוקף לשימוע את דעתה. כשהשיבה שאין הדבר נוגע לשיעור, נאלצה לעזוב את בית-הספר.

הנערה הלכה אל הוריה, בטוחה שאלה ירשיעו את המורה. אולם היא טעתה. כששמעו ההורים כי בתם סרבה לגלות את דעתה על מלחמת קוריאה, עלתה בהם חמתם, והם גרשוה מן הבית.

הנערה היתה במצב קשה. המחנה המפ"מי פאסיי הניד אותה, ואילו אל המחנה המפ"מי לא היתה עדיין פוכנה להצטרף. אולם בעיני-חרוד אין חצי שלישי, בלתי-מוגדר, בחדר האוכל. בן המשק אוכל או בחצי המפא"יי או בחצי המפ"מי. הנערה החליטה, איפא, להימנע בכלל מלהיכנס לחדר האוכל, לאכול בבית יודים (אנשי מפ"ם), אצלם התגוררה זמנית, ואשר הביאו לה אוכל לן הכטבת (המפ"מי).

התוצאה: כשעבר איש-מפא"י את המעבר בחדר האוכל (קו הרוחב ה-38) אל הצד המפ"מי, שאל את היושבים שם בקול שמח לאינם, "זו, ומה תאמרו על מרדכי אורן?" היתה תשובה בפייהם: "כן, אבל מה תאמר על הנערה ההיא?"

המשפט המחוי, ביום הראשון של המשפט, היה מאוכזב. עדותם וחקירתם של סמלי המשטרה על ידי הסניגוריה אשר ניסתה להוכיח כי דב שילאנסקי, שנתפס במשדר החוץ בקריה כשפצצה בידו, על-ידי המשטרה שצפתה והיתה מוכנה לבואו, אף היא לא ריתקה את הקהל. אפילו דברי ההאשמה הגלויים שהטיח עורך-דין שמואל תמיר, סניגור הנאשם, בפני קציני המשטרה אהוד ספורטה, כי הוא מחפה על שקרים לא הריציאו את הקהל מאדישותו. הכל חיכו למשהו אחר.

לא לבן גוריון האיש. אותו משהו היה הנאשם עצמו. לבוש חליפה כחולה וחולצה צה שצוארונה פתוח, עלה על דוכן העדים. שילאנסקי הכריז כי אינו רוצה להעיד בש"בועה, ימסור הצהרה, כיוון שאינו רוצה להיחקר בדבר רגשותיו ואינו מוכן שינתחו את נפשו כשם שמתחמים את שאר העדויות. הוא הורה על המעשה שששה, לדבריו על דעת עצמו, הסביר באריכות את הגורמים אשר חפיהו אליו. כל היושבים באולם הקשיבו קשב רב לדבריו. נשים נראו מנגבות את דמעותיהן, קציני המשטרה היו דרוכים וקשובים, פרקליט המדינה נשמע לוחש לסגנון J'accuse שילאנסקי סיפר את קורותיו במחנות-שמד ובנסו, השתתפותו בארגון ה' מחתרת באירופה, עליתו ארצה באלטלינה, גיוסו לצ.ה.ל. הוא התעכב על היסטוריה כש' היה עליו להצדיע במצעד הצבא לאיש שנתן את פקודת היריה ל"תותח הקדוש". הוא גבר על הספקות בהחליטו להצדיע לשר-הבטחון של מדינת ישראל לא לדוד בן-גוריון האיש.

כאשר סיים את רשימת השמות והארגונים שהאשים אותם בהתעלמות מקרבות המש'טר הנאצי, היא כללה לא רק את מנהיגי יהדות אמריקה וישראל, גם את תנועת החרות שלא קיימה את שבועתה למנוע את בצוץ הסכם השלומים בכל מחיר.

צילינדר בצל הכבשן. בסוף דבריו הפתיע שילאנסקי את המשטרה בהודיעו כי הוא עצמו טלפן אליה, הודיע על התקרבותו למשרד החוץ. הוא לא רצה מעולם, טען, לגרום נזק לבניו, רק לערוך הפגנה, להאכר במסיבות רציניות ולהשמיע קול מחאה.

הסניגור ביקש, לאחר שהשופט מצא את שילאנסקי חייב בדין, להביא עדים חשובים כמו ד"ר נחום גולדמן, יושב ראש הסוכנות היהודית באמריקה, אשר השתיק בשעתו, הוא טוען, את השמועות על טבח יהודי אירופה למרות ששמע דין וחשבון מועזע מקורו ראשון, מפ' פליט שנגמלס מוולין, כדי להוכיח את דבריו אלה ביקש תמיר להזמין לדוכן העדים את אלכסנדר חילף, יהודי אמריקאי, שהיה נוכח באותה הישיבה ואת הרב מרדכי נורוק, שר הדואר ומועמד לנשיאות המדינה, אשר לו אמר הנשיא ה' מנות, לפי ידיעות שבידו הסניגוריה, כי הוא יכל לתאר לעצמו את גולדמן כחוש צילינדר, נושא ונותן אף בצל הכבשנים.

האשמות אלו לא תזכינה לבידור, השופט סירב להזמין את העדים החשובים, אולם הסכים לשמוע עדויות על אוסו של שילנסקי ובטחם ינתן גור-הדין יישמעו עוד נאומי הקסיגוריה והסניגוריה.

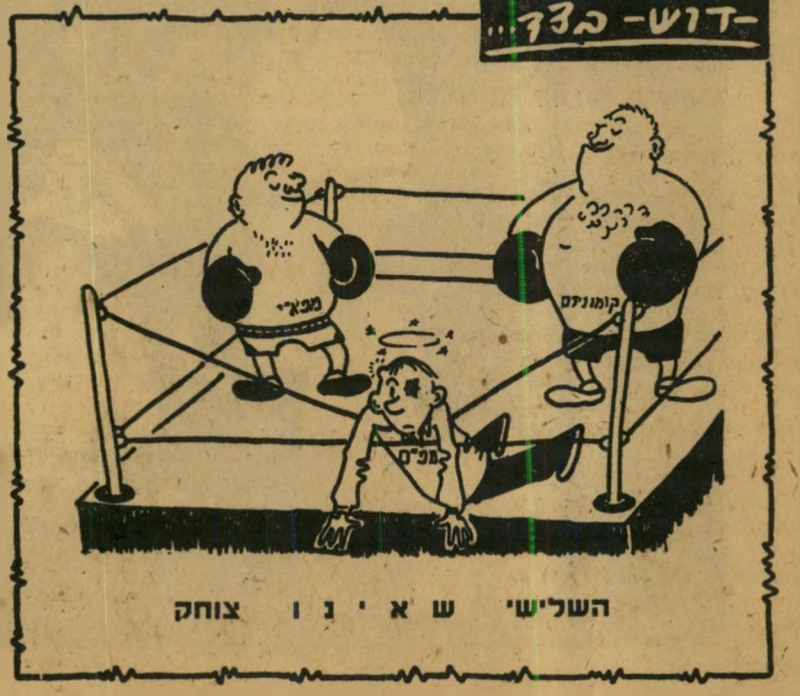
צבא

תלונת הבנות
כאשר פירסם העולם הזה (785) את מכתב'ה של קבוצת בנות, שהתלוננה (א) כי בלשכת הגיוס נדרשו להתפשט לעיני מס' פר ניכר של קצינים מבלי שתדענה אם היו אלה רופאים או לאו, (ב) כי קצינים אלה העירו באזניהן הערות עוקצניות על מבנה גופן, (ג) כי פקיידים אחרים נכנסו ויצאו כדי להשתמש בטלפון, עורר הדבר תשומת לב לא רק אצל חברותיהן.

בין אלה שקראו את השורות הספורות במצח מקומט היו גם חברי הכנסת. אחדים מהם פנו אל העתון, ביקשו פרטים נוספים. ארבעה חברי כנסת — יצחק בן-ארהין המפ"מי, אמתר רויאלצ'אור החרותית, קל' מן כהנא, איש פועלי אגודת-ישראל, וסאלה בנימין ששון הציוני-הכללי — הודיעו שי' סללו בעניין. מאיר ארגוב, יו"ר ועדת הב' טחון של הכנסת, נתקבש לפנות לרמטכ"ל. תהיה תוצאת הטיפול הרשמי אשר תמיה, ברור כי הסדרים בלשכת הגיוס ישתנו.

פצצות

מס' 3
מחור-החיים השבועי של העתון הגיע ל' טיומו. כמה שעות לפני כן הופיע ברחובות

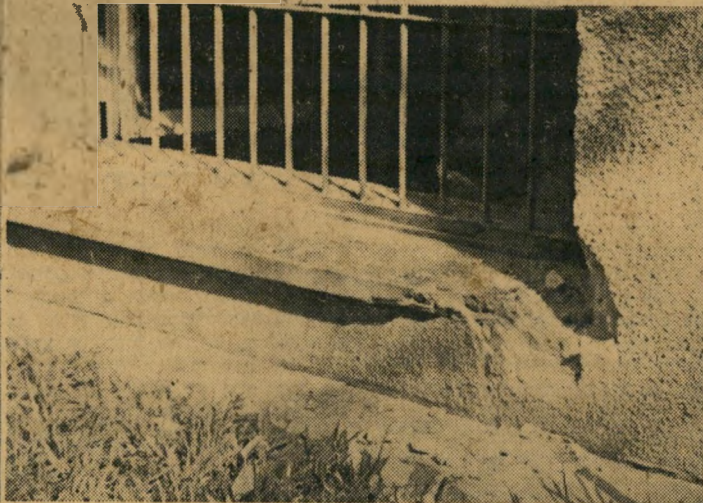

השלישי שאינו צוחק

פיצצה ב, העולם הזה

דוש כתחנת מנג'דוד-אדום: רסיסים, הלם, שטף-דם

המקום: כפאו ושולחנו של דוש מתחת לחלון עליו הונחה הפצצה. כפי שנתגלו לחוקרי המשטרה

העוצמה: אף כי הפצצה התפוצצה באוויר החפשי, חפר ההדף חור עמוק כקיר הכטון החיצוני של הבית. איזה היתה נופלת בתוך החדר, היה כוח ההרס עולה בהרבה

דם: שוליות גדולות מעירות על דרכו של דוש כשיצא לחדר הסמוך. יקיבל שם עזרה ראשונה מהשכנים

במד'נה

הידיעה. אף עתון עברי אחד לא הגיב על המעשה, לא הביע את דעתו כי הנחת פצצה היא מעשה בלתייפה, אפילו כשהיא מונחת במשרדו של עתון שני. אפשר היה לקבל את הרושם שפצצה זו היתה חיובית למדי. לשיא הגיעה השחיתות העתונאית כש המציא עתונאי דתי מסוים את הדעה שעורכי העולם הזה פוצצו בעצמם את משרדם, הרי ציאו כמעט את עיני חכם כדי לזכות בפר הגדול, יתכן שהיו זוכים לפרסומת רבה יותר. ויתכן גם שאז היו עתונאי ישראל ההגונים שמחים עוד יותר.

דרכי חיים

מי זה בכלל גרשום?

חנה בת יעיש קטועי, שעלתה ארצה מתי מן במבצע מרכז הקסמים, אינה מדברת עב אנשים זרים, אינה מעיזה אף להתכונן בי פניהם. הילדה, שנכחה כבר פעם אחת, נשי מרת עתה מאד מאד. אכן, אשר ארץ לחנה אינו קורה לאזרחיות ישראליות רבות בנוה גילה, כך, על כל פנים, יש לקחת.

לפני חודשים אחדים ניגשו אל חנה, שישי בה בביתה במעברה ליד נסי-ציונה, שלושה בחורים זרים. הצעיר שבהם ביקש את ידה. חנה סירבה. לא נענתה להפצרות הזר, לא נבהלה אף מאימוי קרובה שהגידו לה כי באם לא תנשא תגויס לצבא. אף על פי שה עתה מלאו לה 13 שנה. בכל זאת לא סיבבה הילדה לקבל מטבע של 100 פרוטה מן הצעיר, אחר לשותת אתו יין ולעשות שמחה. חנה, שקודשה במטבע, היתה, לפי החוק, לאשת איש.

אולם בעלה הצעיר (18), שמואל בן סאלם טובים, לא נהנה מאשתו הצעירה, חזר לביתו בראש העין לבדו. משפחת הכלה, שגילתה כי שמואל הוא בעל מום (ידו השמאלית משותקת) סירבה לתת לו את בתם, החזירה לו את 60 הלירות ששילם במחירה של חנה. **מביעת בהן.** השבוע הועמד שמואל, אשר מימיו לא שמע על החרם דרבינו גר-

שהונחה ע"י צעירים דתיים קיצוניים שה אמינו למאמרי-השקרים בעתונים שניסו משך חודשים רבים לקשור את העולם הזה לכנע נים, אף כי ידעו היטב את הכוזב שבדבריהם. הפרט שאפיין במיוחד את פחדונתם הע לובה של המבצעים היה כי לא הודיעו מראש, כל הודעה על כוננתם, לא מסרו את זהותם הפוליטית גם אחרי המעשה. בימים הקשים ביותר של המאבק, כשאצ"ל ולחיי לחמו נגד אויב מזוין שעלה עליהם בהרבה, לא ביצעו מעולם מעשה-טרור מבלי לקבל על עצמם את האחריות לו. היה זה טיפוס להתי נגונות המוסרית שהשתררה בחוגים מסוימים, כי הפצצה השלישית בעונה זו — אחרי פצצת פנקס ופצצת שילנסקי — נשארה אלמונית, חסרת תכלית הפנתית וטעם פוליטי.

עיתונות

השמחה

הפצצה במשרדי העולם הזה (ראה לעיל) היתה הנסיון הראשון לסתום את פיו של עתון עברי בכוח האלימות. רבים נטלו לידם למחרת היום את עוננם הקבוצי, ביקשו לר- אות את הגבתו. אולם חיכתה להם אכזבה. העתונים הדתיים, ששפכו דליים של דמעות על הפצצה שהונחה, כבינו של דוד צבי פינקס, שלא פצעה (במקרה) איש, לא טרפו הפעם למסור אפילו את עצם הידיעה על הפיצוץ. כנראה שאלוהי ישראל אינו מתנד על לפצות במקומות חילוניים. דבר והדור, שיצאו מכליהם והרעישו עולמות כשדב שילנסקי התקרב למשרד החוק, הסתפקו הפעם בחצי תריסר שורות יבשות, (שהכילו, דובר, חצי תריסר אידיוקים), לא התרשמו מפצצה שלא היתה מכוננת נגד הממשלה ומפלגתה. גם שאר העתונים הסתפקו במסירת

הרסיסים בעיניו, שהיו כמעט בגובה הפצצה, היו עלולים לגרום לעיוורון. **הפורג הפריע.** קול ההתפוצצות, שי הרעיד את הסביבה, הועיק למקום את דיירי הבית ואת בעליו, מרדכי איוניר, בעל החנות הידועה למבוסים ברחוב אלנבי. הם מצאנ את דוש המום, כמעט נטול כושר ראייה ושמיעה, כשקלוח חזק של דם יוצר שלולית אדומה על הרצפה. הם הוגשה עזרה רא עבירו למג'דוד-אדום, שם הוגשה עזרה רא שונה, נקבע שטף-דם בעין שמאל, הפרעה באוזן וכחצי תריסר רסיסי מתכת בגולגולת. כעבור דקות מעטות פטטה על המשרד קבוצה של קציני משטרה, מיומחים לחומר נפץ ולטביעות-אצבעות, שגילו את הפתיל, אספו קרעי בד ורסיסים.

כוננת המבצעים היתה ברורה: הם רצו להכניס את הפצצה למשרד, אך לא לקחו בחשבון את הרחמים הקטנים בין מוסות הסורג. זה מנע בעדם מהכניס פצצה כה גדולה. לו הוכנסה הפצצה לתוך החדר היתה גורמת להרס המשרד, לפגיעה רצינית של הנמצאים בו. קבע קבלן המשטרה: כמות זו של חומר-נפץ-מרסק יכולה להרוג אדם, אם היא קרובה לגופו.

למרות שהתפוצצה באוויר הפתוח, אחרי שדוש דחף אותה מן האדן, חפרה הפצצה חור ניכר בקיר-הבטון של הבנין החדש. **התנוונות מוסרית.** מי ביצע את הי פשע? החוקרים פסלו, נוכח שיטת הביצוע, את ההשערה שיהיה זה המעשה התנקמות אישי של פושע שנפגע על ידי ידיעה בעתון. הי שיטה הצביעה על אופי פוליטי מובהק.

אחרי עיון בחומר התגבשו שני קוים לחי קירה: הפצצה הונחה על ידי צעירים חוששי מעו ממאמרי-ההסתה המפורסמים של ישראל שייב בעתונו טוים, בהם העליל על העולם הזה ועורכיו שהם גרויעים ממרגלים, או

הגליון בשבועי ברחובות. משרדי מערכת העולם הזה, 5 חדרים השוכנים בקומת הקרקע של בית-מגורים ברחוב גליקסון 8, תל-אביב, וההומים לרוב ככורת דבורים, השתרר משהו שהתקרב לשקט.

עו שעה 8 בערב התקיימה התייעצות מע רכתית, נקבע הקו של הרויח המיוחד על מרכזי אורן (ראה עמודים 7-5). חברי המ ערכת יצאו מן המשרד, מוקדם מן הרגיל בכל יום אחר בשבוע. כעבור חצי שעה חזר דוש, עורך-התבנית, ישב ליד שולחן-הציור בפניה הדרומית-מזרחית של המשרד, עילעל בתמונות משפט פראג, החל משרטט את רעי יוגנתיו לתבנית הפרוית. מעל לראשו היה החלון המסורג המותח, הפונה דרומה, הנמי צא כעשרים סנטימטרים מעל לפני הקרקע בחוק.

בחדר השני ישבה תמר תדמור, עורכת מדור התשבצים, עברה על מאות תשובות הקוראים לתשבץ האחרון. **עשן דק.** השעה התקרבה ל-22.00. סקוע ברעיונותיו התהלך דוש בחדרו, נעצר לפני לחי-הפקק הדבוק לקיר, עליו מסומן סידורי העבודה.

לפתע הרגיש, אינסטינקטיבית, שמהו מתרחש מאחורי גבו, הסתובב. מבטו נתקל בחבילה עטופה בניר, אורכה כ-20 ס"מ, שהונחה על אדן החלון, צמודה לסורג הפלדה. עשן דק עלה מפתיל מחובר לחבילה.

מחשבתו עבדה כהרף עין, הוא לא היה בטוח אם זהו מעשה קודם של ילדי הסביבה, או פצצה אמיתית. אדם אחר היה משליך עצמו, מן הסתם, אל הרפצה. אולם דוש, לשעבר פרטיון בצבאו של טיטו, עשה את ההיפך. הוא קפץ אל החלון, דחף את הפצצה החוצה.

באותו רגע ממש התפוצצה החבילה. מטר של רסיסי מתכת, כנראה של הנפץ, ניתך על פניו של דוש. הרף חזק השליך אותו מטרים אחדים לאחור, השכיב אותו לארץ, במערי בולת של כסאות הפוכים ושברי זכוכית. משקפיו נפלו על הארץ, ושברו. אולם לפני כן הצילו, כנראה, את ראייתו: לו פגעו

בלי את

רוולף זלמן, הגבר גבה הקומה ואי דום השער, בנו של סוחר קטן בכפר שהתפרסם בעולם כרודולף סלנסקי, אינו טיר רון בבית הסוהר. מאסרו הראשון: כהיותו בן 23, לפני 32 שנה, אחרי שהשתתף בהפיגנת רחוב קומוניסטית בלתי חוקית. שותפו של סלנסקי, לפי הקטיגור במשפט פראג, ראש משרד האוצר הישראלי אהוד אבריאלי, נשאל על-ידי עתונאים סקרנים אם הוא נשוי, השיב: "ועוד איך!" רקדנית הבאלט הצרפתית ז'אנמרי, שנכנסה לנעליה של מוריה שירר בסרט האנס אנדרסן, לאחר שהאחרונה נכנסה להריון, חזרה לצרפת, החליטה לא לשוב להולנד בוד למרות הצלחתה הגדולה בסרט. הסיבה: "הגברים האמריקאים אינם יודעים לאהוב." מלבד ברכות ואחולים למינוי, קיבל שר הדואר החדש, הרב מרדכי נורכי, גם אגרת בעלת תוכן שונה. כתב לו תושב כפר אתא: "כשר שהוא גם רב, חובה עליו לדאוג כי לפחות במשרדו לא יהיה חלול שבת. הכוונה: שדורי קול ישראל. אותו חרד לא ידע, כפי הנראה, כי תפקידו של הרב נורוק מצומצמים ביותר, אינם כוללים את הפקוח על שרות השדור.

בחיבת גדושה שעירית תל-אביב-יפו הוציאה הודש, והמוקדשת לפתוח העיר, נתפרסם מאמר על יפו שהופיע לראשונה לפני 35 שנה בשבועון התורן. ניוירוק, כי עריכתו של ד"ר שמריהו לוי. מחבר ה"מאמר: ד"ר בן-גוריון, שכתב בין השאר: "יפו היא מערי החוף העתיקות ביותר שב"עולם — ואולי העתיקה שבהן" סגנונו של בן. גיי. השתנה מאז; באותו מאמר, הש"תמש בעברית יותר דקדוקית, פחות מהפכנית, הרבה להשתמש במלה "את", אותה הוא מנה עתה לחלוטין.

שחיית בוקר

איש הפלמ"ח חיים (באביאל ואד) גורי, מי שעסק בראשית המלחמה ברכש בפראג, כתב שיר בו תקף את משפט סלנסקי כי פראג, השיר, שגורי קרא אותו באוני חברים ללמודים (מכללת ירושלים) ולדעה (אחדות העבודה) הועתק בסנסטיל, מופץ בחשאי. יעל, נכדתו של יצחק בן צבי, מועמד מפא"י לנשיאות המדינה, לא שבעה רצון מבחירה זו. אמרה יעל הקטנה לסבתה, רחל ינאית, בקול חנוק מדמעות: "אני לא

הגוון, בהפסקה הגדולה, על ידי עשרות מחזורים של תלמידי הגימנסיה הרצליה שברחוב הרצל, תל-אביב. כל תלמיד ותלמיד והקיוסק החביב עליו. כמובן שגם בעלי הקיוסקים מהמים חלק בלתי נפרד ממסורת זו, ואגדות שונות נש"רות מסביב לאשיותם. אחד מאלה הוא יעקב פומרנצ'יק, אדום שער ובעל גוף, בעל אחד מארבעת הקיוסקים שברחוב הרצל פינת

דלת האחורית של בית החולים. הוא ראה את התינוק בריא וצוהל, מספר הזקן: "הרו" פא (ד"ר גולסון) ראה אותי ואמר לי שאמו של לוק יכולה לבוא ולקחת אותו למחרת." משבאה האם לקבל את ילדה הבריא צפ"תה לה הפתעה מרה. "הרופא אמר לי שבני מת לפני שלושה ימים", היא מספרת. המר מה ואבלה חזרה לבית בעלה בגן-יבנה. כעבור חדשים עלה בדעת ההורים השכור

שום * ונשא אשה אחרת, בפני השופט החוקר בפתח-תקוה, הואשם בביגמיה. טען שמואל להגנתו: אין לי שתי נשים. את חנה נשאתי רק בצחוק; רק סעדה דהב שנשאתי לאחרונה, היא אשתי. שונה היתה סברת רבנות פתח-תקוה אשר הכירה בחוקיות נשואיו הראשונים. זאת ה"תה גם דעתו של השופט החוקר, אשר הע"ביר את דינו של הנאשם לבית המשפט ה"

ד"ר נלסון ומשפחת אלפרד גדזין. זמנות — שני תאריכים

שדרות רוטשילד. תלמידי הגימנסיה מתלח"שים זה שגים כי פומרנצ'יק, למרות מקצועו הצנוע, הוא בעל נכסים ואדם עשיר. כמו כל אנדה, יש גם בספורים אלה מדה רבה של אמת; בעל הקיוסק אינו נמנה על העניינם. פרט לזה נתחזה במוחו, משך שנים, תסביך רדיפה, בכל שותה גוון רואה פומרנצ'יק גנב בכוח, כל עובר אורח — רוצח המתנכל לו.

הבחורים שתו גזוז. באחד מלילות השבוע שעבר בוק בעל הקיוסק פדיון הקר פה, מצא בה 300 ל"י בלבד. בעוד שהיה זקוק ל-400 לקניות יום המחרת. הוא לחה את החסר מיידו ויעקב בלום, בעל בית קפה סמוך, תקע את כל הכסף לכיס מכנסיו. אר"

לים כי עליהם לטור לקונסוליה הצרפתית בתל-אביב, לרשום את דבר פטירת בנם. פקיד הקונסוליה הסביר להם כי לשם כך דרושה תעודת מות ממשרד הבריאות. ההורים פנו לבית החולים. "הרופא פתח ספר גדול וחפש בו את שם בנינו", הם מספ"רים. "אבל כפי הנראה לא היה כתוב שם כלל כי הוא נפטר. אחרת למה היה שואל אותנו באיזה תאריך נפטר, בטרם נתן תעו"דת מות?"

תעלומה נראתה. הם מסרו את התאריך 3.4.49. הרופא נתן להם תעודה, רשם בה את התאריך שקיבל. אבל בלב ההורים ניקרה המחשבה כי משהו אינו כשורה. הם הלכו לבית הקברות. ביקשו כי יראו להם את קבר תינוקם. אבל איש לא יכול לעשות זאת; קבר כזה לא היה כלל בנמצא. על כל פנים לא היה שם כל קבר שנשא את השם לוק סרגיי גדזין. כאשר קראו ההורים בעתון הצרפתי אקו ד'ישראל סיפור על יל"דה אשר אמה קבלה מבית החולים הודעה על פטירתה, ואשר נמצאה, כעבור שלוש שנים, חיה ובריא, נתמלא לבם תקוות. ה"אמונה כי תעלומה נוראה אופפת את דבר מותו המפוקפק של בנם לא נתנה להם מנוח. הם החליטו לנסוע לבית החולים, לבקר אר"ד"ר גולסון בביתו. לשאוב ממנו ידיעות מפ"רטות ומתמונות. בבית הרופא ראו ההורים שלושה ילדים, — בניו, אחד מהם, שגילו התאים לגיל בנם, אילו היה נשאר בחיים, נראה להם דומה מאד ללוק סרגיי שלהם. הם פנו למשרדה, דרשו את פענוח התע"לומה. בחקירה מסרו את התאריך מות הילד בשני ימים לאחר התאריך שמסרו לראשונה. בתשובה, הגיעה אליהם תעודת פטירה ש"נשא, לתמונה, את התאריך החדש: 5.4.49.

תעודת המוות השניה הגבירה את כובדכם. "אנו מאמינים כי לוק לא מת. יתכן כי זוהי תקחת שוא של הורים שכולים. יתכן מאד כי אמנם מת. אבל אנו לא נשכנע עד אשר יוכיחו לנו את דבר מותו בראיות חותכות.

רימונים עתיקים. ד"ר גולסון, אשר שיחק, בעיני ההורים, תפקיד מרכזי בתעל"מה הזאת, ההולמת רומנים עתיקים, אימר: "בשעתו מסרתי את פרטי הפטירה למופ"רות בית החולים. אינני יודע, (ואין זה מחו"בתו לדעת) אם משרד הבריאות הוציא או לא הוציא תעודת מות."

בגן-יבנה, ליד הצרכניה, מתגוררת משפ"חה אבלה ונבוכה; שאלה נוקבת מנקרת במוח ההורים: האם בנם הפעוט לוק סרגיי גדז' חי או מת?

הווי

אגדת הקיוסקאי העשיר

אחת המסורות הפחות מפוארות, אולי, אבל המקובלות ביותר בתל-אביב היא לגימ"ת

מהווי. עד לתאריך המשפט יצטדך שמואל לחיות לבדו, כי אשתו השניה עזבה איתו משמעה על קיום צרחה. "הצרה" שנבחרה מן השופט והקהל אשר כבית המשפט, ה"חייבה בטביעה בוהן (מאחר שאינה יודעת את מלאכת הכתיבה) להופיע ולהעיד בכ"ת המשפט המחוזי.

תעלומות

מה קרה ללוק סרגיי?

כאשר אדם נפטר הוא אינו נחלץ עדיין מכבלי הביורוקרטיה הממשלתית. הוא, או יותר נכון קרוביו ורופאו, בשיתוף עם מ"ת לקת הבריאות הממשלתית, חייבים לדאוג כי דבר המות ירשם, לפי החוק, בספרים מיוחדים. בדומה לתעודת לידה, מוצאת ב"מקרה של פטירה תעודה מיוחדת המעידה כי האדם נפח את נשמתו לפי כל חוקי הטבע.

חוקי הטבע האלה קבעו כי אדם יכול ל"מות, מות גופני, רק פעם אחת, על כן יכ"ר לה להיות לקל אדם רק תעודת פטירה אחת. באם נמצא מישהו שנפטר, לפי הרשום החר"ק, פעמיים, הדבר מוכיח (א) שמהו אינו בגדר הטבע, (ב) שנפלה טעות משרדית. אבל אם, נוסף לכפילות מורה זו, אין ל"ר צוא כלל את מקום הקברו של הנפטר בעל שתי התעודות, החדש גדול שבעתים.

האם תבוא מחר. משפחת גדז' על"תה לארץ מצרפת בסוף חורף 1949, שוכנה במחנה העולים בפרדס חנה, לפני השלחה לשיכון קבע בגן-יבנה שבדרום. ימים מספר לפני ההעברה חלה התינוק לוק, הוכנס ל"בית החולים למחלות מדבקות בפרדס חנה, נשאר שם בעת שהוריו נדדו למשכנם החדש. כעבור ימים מספר ביקש סבו של הילד, ש"נשאר במחנה העולים, לבקר את נכדו החור"לה. משלא נתמלאה בקשתו הסתגן דרך ה"

* אסור לשאת יותר מאשה אחת, טניתון בגרמניה בהשפעת הסביבה הנוצרית, אינו חל לפי חוקה היהודי אף לא לפי חוק המ"דינה על ספרדים ות'מנס.

הארץ

בשעות הבוקר של 26.13.51 ירה הנ"אשם בפועל... (חרות). שמואל ופרווחובניק, תל-אביב, השנה היתה מעוברת?

אם בריטניה תעודת התיבשות יהודית בארץ ישראל... (העולם הזה). חמר פלאי, תל-אביב. רבקה גושן, עתלית.

מה שוב ?

האשה-היידה, חנה בתי-עיש קטועי

לשמואל — שתי נשים

רוצה שיהיה נשיא. אני רוצה שינאר סבא". אשתו של הנשיא הראשון, זורה וייצמן, שוחה בוקר בוקר במים הקרים של בריכתה הפרטית הקטנה והיפה ברחובות. בעת סיורו האחרון של שר החוץ משה שרת בבוסטון, ארצות-הברית, קבל את מפתח העיר ועליו חרותות המלים: "לראש ממשלת ישראל, משה שרת". רבי-חובל יצחק ("אייסק") אהרונוביץ שינה את אורח חייו הפרטיים, כיון את ההגה למלא הנשואין. בחירת לבן: צעירה, ילידת אמריקה. מחקנית הקאמרי חנה מירון ובעלה מהנדס יצחק ישר החליטו להתגרש. אמרה חנה: (ששואיה הראשונים, לשחקן הקאמרי יוסף ירון נסתיימו גם הם בגור"שים) "כפי הנראה טרם מצאתי את הגבר האידיאלי!"

בעה בחורים עמדו אותה שעה לפני דלפקו של פומרנצ'יק, לגמו גזוז בשלוות נפש שעוררה את חשדו. שעה וחצי לארד מכן התפרץ האיש, אחוז בהלה, לתקנת המשטרה, הודיע כי שודדים ירו בו ממרחק של שני מטרים, החטיאי, לא הצליחו לגעת בכסף. מי השודדים? הכ"ריו המתלונן: אותם ארבעה ששתו גוון ב"עת שטיפל בכסף. על אף בטחונו לא הצליח פומרנצ'יק לזהות את המתנקשים לפי הת"מינות שבארכיום הפושעים. סבורים קציני המשטרה: לא היה כל המעשה אלא פרי דמינו של בעל קיוסק חרד לכספו. אילו אמנם נורה ממרחק כה קטן, לא היו השודדים מחטיאים אותו ויירי הסביבה היו שומעים את קול היריות. אולם פומרנצ'יק אינו מס"כים: לדעתו אין כל ספק כי אמנם ניסו ארבעה בחורים להורגו ולשדוד את כספו.

רבחי כמאל: ציוני מאוכזב

לבסוף נעתר אבי הנערה, קבע כי על ריבחי לשלם לו מוהר של 1000 לירות עבור בתו. ריבחי עבד שנה שלמה (18 שעות הוראה ליום) כדי להשיג את הכסף. אולם כאשר היה סוף סוף הסכום בידו בא אביו וטען כי הכסף שייך לו. במריבה שפרצה נשך ריבחי את אביו בחמשת אצבעותיו; הענין הובא בפני בית המשפט שפסק כי על הצעיר להתחלק שווה בשווה עם אביו. בשנת 1942 זכה, סוף סוף, לשאת את קרובתו לאשה.

אולם לא רק עניניו האישיים זכורים לידיו היהודים: משך השנים התקשר ריבחי עם חוגים רבים, בעיקר ממצודי יד דות יהודית-ערבית, ביניהם אנשי ברית שלום, ד"ר מגנס, ד"ר ארנסט סימון, ד"ר וורנו סנאטור. עד למלחמת השחרור גר תמיד בין יהודים, בא חברתם יותר, מאשר בחברת ערבים, לעתים קרובות היה מרצה הרצאות עבריות בקבוצים ומושבים, וכן ברדיו. הוא היטיב להשתמש גם בלשון העברי רית וגם בערבית.

ידידות מתוך הכרח

דירתו בשיד'ג'ארה, אליה עבר אחר נשואיו, היתה מקום מפגש של קבץ יהודים וערבים. באותו בנין גר אוהד יהודים מובהק, אחמד כינאני, שהיה מעורב בציבור היהודי, שיתף אתו פעולה גם בשנות החרום 1936-1939. ריבחי פירסם מאמרים רבים בעתונות העברית, עזר למרצים רבים באוניברסיטה העברית בהכנת פירוטומים והגהות, ביניהם ד"ר בן זאב שבפרסום שני ספריו הערבית המדוברת עזר לו ריבחי. בהקדמה כתב: "עלי להביע את תודתי לידיו ותלמידיו מר ריבחי כמאל, שעזר לי גם בניקוד הספר הזה, ואף קרא עמי הגהה אחת של הספר הזה כולו".

לאחר מכן הערבים שהיו מאשימים את כמאל בבגידה בעמו היה מצביע על העובדה כי אף פעם לא קם שעה שנוגנה התקופה, וכי ידיתודו ליהודים נבעה מתוך הכרה כנה של הצורך בידידות ושותף פעולה.

לגלוליו מעבר לקוי מדינת ישראל, במחנות פליטים בארץ צות זרות, טשטשו, כמוכר, במדה רבה את הכרתו זו. לפי שידוריו היום מדמסק לא קשה להבחין מה היתה השפעת מאורעות משפילים אלה. אולם עד היום מאחלים לו תכרים רבים שהשאיר בישראל כי יצליח לבנות לעצמו מעמד חוק. "אפילו כשהוא רחוק מפה", אומר ידיו בן זאב, "אני מעוניין שיעמוד על הגובה, כדי שישמש, בבוא היום, גורם ליצירת חיי שלום תקינים".

ודו ריפקה, בתו של עורך דין ירושלמי עשיר. אביה התנגד לנושאי בתו עם בנו של שמש פשוט, אסר על ריבחי להתראות עם ריפקה. אולם ריבחי מצא, בכל זאת, דרך אל לב

קריין רדיו דמשק ריבחי מאה השפעתם של מאורעות משפילים

אהובתו: באחד משדוריו הערביים בקול ירושלים הקריא שיר שהוא עצמו חיבר. המיוחד בשיר זה היתה תכיפות המלה ריפקה, (אחזה) על כל צורותיה.

רחוב יפו, ירושלים, געש. "ערבי! ערבי!" צעקו נשים. "תפסו אותו! תפסו אותו! מרגל ערבי!" הערבי: גבר בעל קומה קצת מעל לבינונית, מרכיב משקפים ללא מסגרת, שחור ומוצק, בעל שפם דק והליכה בעלבייתית. "אני ידיד היהודים!" קרא לעבר ההמון הנסער שהתנפל עליו. "אני ידיד היהודים!"

אך איש לא שם לב למחאותיו. היו אלה ימים של טרור, ימי חבליה-הלידה של מדינת ישראל, בסוף שנת 1947. למזלו של הערבי נמצאו שם מכרים יהודים שהצליחו להצילו מידי המתנפלים עליו. כעבור שעות מספר היה ריבחי כמאל מעבר לגבול בעיר העתיקה. מאז נעלם מעיני ידיו היהודים. עד אשר, לפני ארבעה חודשים, נשמע שוב קולו המתנגן. גם הפעם דיבר עברית; אולם דבריו היו רחוקים מלהביע ידידות ליהודים. "הנכם מאוניים לקול דמשק, תחנת הרדיו של הרפובליקה הסורית המשרדת בעברית לתושבי פלשתינה", הכריז קולו.

מעטים מאד הערבים המסוגלים לערוך שידור עברי, כי רק בודדים מהם השתדלו והצליחו ללמוד את שפת היהודים ומנהגיהם. אחד מאלה היה ריבחי כמאל: בנו של אימאם (שמש) מסגד עכאשה בלב השכונה היהודית זכרון-משה בירושלים, יליד 1913, גדל ריבחי בסביבה יהודית טהורה, וקיבל את עיקר חינוכו בבית-ספר אליאנס.

אולם אין פשר הדבר כי בן משפחת כמאל התבולל ונפרד מעמו: הוא התמצא בתרבותם ושפתם של בני העם השני השוכן בארץ בעורו שומר על אופיו כצעיר ערבי לאומי. בן 19 נסע מצרימה, נכנס לבית הספר הגבוה ללמוד דת בקהיר (דאר אל-עלום). המכין מורים ללשון הערבית בבתי ספר תיכוניים. משך ארבע שנות לימודיו שם הצטיין כאחד התלמידים המוכשרים ביותר; באותו בית-ספר היה תלמידו של ד"ר ישראל בן זאב, אצלו למד עברית, סורית ופילוסופיה. לוגיה שמת. שניהם התיידדו, נשארו ידידים עד בריחת כמאל. בשנת 1930 חזר ארצה, הטיק את קשריו עם היהודים. אמנם לא נתקבל למוסד הוראה יהודי, אך לימד שנים רבות בקורסים למורי ערבית מטעם הוועד הלאומי. חוג ידיו היהודיים התרחב מאד באותה תקופה.

האב התנגד לנושאים

לרבים מהם עדיין זכורה פרשת האהבים של ריבחי לבת עתה מפסק על החינוך הערבי במשרד החינוך והתרבות.

במרחב

בנות להיפרנס מקבלות ממחנכהן. הרכילות גוברת, השכנים מתרעמים. אחת מהם, זקנה עשירה, לקחה את הענין לידים, פנתה לשר פס השלום בבקשה להכריז על האם כבלתי ראויה לטפל בבנות. בשכונה מתלחשים כי היא רוצה לאמץ את הבנות. המדובר הוא באמריקאית זקנה ומזורה בן מקצת, הגברת דודסאם (ממשפחת דודסאם, אילי הנפט) הידועה בשל גבנותה. הולכי הרכיל מעלילים עליה שהיא מעוניינת פחות בשתי הבנות, יותר בנדונייה שתגיע להן בן גיל הבגרות (מכרות פוספטים ושדות תערופה).

אם שבוכה. לפתע הופיעה מועמדת שני יה לאמוץ הבנות: שכנה אחרת, אנגליה בשם אלביון. זוהי אם שכולה, השקועה בן אבל מאז הפסידה את בתה הודו היקרה. שתי בנות להיפרנס עשויות להתחזר ללבה מעט תודה (שלא לדבר על פוספטים ושדות תערופה). אלא שכנעה להצטרף לאנגליה עומד פסקידן שהוצא לרעתה. בדבר אמוץ ילדה אחרת, מצרים, שהגיעה בינתיים לגיל הבגרות.

האם הרביעית היא, למעשה, אב. זקן משו נה, רוסי אחד שקוראים לו "אבא הקטן" או "הדוד יוסף", מומחה בעל נסיון בשטח האמוץ שכבר אסף תחת גגו חצי תריסר מבנות השכונה (כמו ציכיה הקטנה, הונגריה, פולניה, בולגריה). גם הוא מוכן לפתוח את זרועותיו ולבו לפוספטים ולשדות התערופה של טוניסיה ומרוקו.

אך ספורים מאיגים מתהלכים אודות הן דוד יוסף, מספרים שכל הילדות הקטנות שהוא אמן סגורות ומסוגרות בבית, ושן היחס אליהן קשה ואכזרי.

מסכם השבועון: "שתי האומללות הקטנות — מה יהא עליהן? האם תשאנה פעם את שם יוסף, אלביון, או דודסאם, או שמא תשאנה במשפחת להיפרנס? ההחלטה היא בידי מר א"ם, שופט השלום הנכבד של רובע אירופה."

בינתיים הוטל עוצר לילה חמור, עשרות צעירים ההשודים בנסיות קומוניסטיות הושו כן במעצר, אחריהם נשלחו לכלא מדינאים מקצועיים מכל המפלגות. הניחושים כי אלה צעדים ראשונים לקראת דיקטטורה צבאית פרחו מיד. אך הגנרל (שהיה מפקד חיל הן משלוח העיראקי במלחמת ארץ-ישראל) לא נראה להוט לבצע שום מעשה נועז. הוא הסתפק בהכרזה על "טיהור".

אנשי האופוזיציה, שטו תחילה לראות בו בן-קבירית, התחלחו: האם הם עצמם עתידים ליהיות קרבנות ה"טיהור"?

אפריקה הצפונית שתי בנות אומללות

בסבך פעולות טרוריסטיות, מחאות ודיוני גים בין-לאומיים אשר מסביב לבעיית המושבות הצרפתיות בצפון אפריקה, שוכחים אני שים רבים כי לבעיה גם צד אנושי פשוט. בפיליון קצר, החזיר השבוע השבועון הן סטירי קאנאר אנשונה הפריסאי את כל הן ענין לממדיו האנושיים. הוא המשיך את טו' ניסיה ומרוקו לשתי ילדות אומללות אשר ארבע אמהות אוחות בהן. הראשונה, "החור קת", היא הגברת להיפרנס (צרפת); הילדת דות נשארו לה מהרפתקה צפון-אפריקאית מימי נעוריה.

כותב השבועון: "זוהי דוגמה קלאסית של טרגדיה. האם הזקנה, בורגניה שפשטה רגל, תושבת רובע העניים, אירופה, רכי רוכית וקלה מוסר במקצת מסרה את חינוך הילדות לכל מיני אפיטרופוסים: אלפונז וזאן (מפקד הצבא הצרפתי הקודם בטוניסיה) הגנרל גיום (יורשו של ז'ואן) והרוזן הוטקלוק (הנציב הצרפתי)."

כל הרובע מדבר על המכות האיומות שן

שאתופשרנה בחירות ישירות. שאלת הבחירות היא, למעשה, השאלה הן עיקרית במערכת הפוליטית בעיראק: רק אם האופוזיציה תצליח להשיג רוב בבית הנבחרים תוכל להגשים את יתר תביעותיה בדבר הלאמת הנפט וביטול החוזה עם אנגליה.

איומה העיקרי של האופוזיציה היה כי אם לא התקבלנה תביעותיה, תעורר מהומות דמים, ואמנם, בעוד ממשלת אל-עומארי קני סה למצוא מוצא, הופיעו רבבות מפגינים ברחובות בגדאד; תחילה היו אלה בעיקר סטודנטים ותלמידים, אחר הצטרף גם האן ספסוף. נוסף לשלטים שנישאו עד כה בהן גנות קודמות בלטו עכשוו שלטים חדשים, שהשראתם הקומוניסטית לא היתה מוטלת בספק.

היו אלה המהומות הרציניות ביותר. שארן עו בעיראק מאז ההפגנות נגד תחיתת חוזה פורטסמות בינואר 1948. בסוף היום הן תחנות המשטרה מלאות עצורים ואילו בבתי החולים שכבו עשרות פצועים וכתריסר הן רוגים. אל-עומארי התפטר. כעבור יומיים הופיעו ברחובות בגדאד כרזות שהודיעו כי הצבא תפס את השלטון.

מי יטוהר? היתה זו הפיכה הצבאית הרביעית במרחב. אולם שלא כמהפכות האן חרות היתה זו "הפיכה" לפי הזמנה. כך נראה ביום הראשון. למחרת השתנה המצב במקצת: ראש הממשלה החדש, הגנרל נור-אל-דין מתמוד, פרסם הודעה שהסעירה את החצר המלכותית, אשר מינתה אותו לתפקידו — הוא קיבל את טענות האופוזיציה, יערוך בחירות ישירות בהקדם.

חמש מפלגות שהתאחדו נגד מפלגת אל-דסתור של נורי אל-סעיד.

עיראק הפיכה לפי הזמנה

בבוא עת הבחירות בכל ארץ דמוקרטית יכול הבוחר להכנס לקלפי, להטיל את פתקו לקבוצ את בחירתו מבין המועמדים לבית הנבחרים.

לפי חוקתה, עיראק היא ארץ דמוקרטית טיה. אולם היא גם ארץ פיאוולית מפגרת. כדי למזג את שתי עובדות החיים הללו הומצאה שיטת בחירות מיוחדת מינה: הן בוחרים חולקן לשני סוגים: כן מאה בוחרים מסוג א' ראשים לבחור בבית אחד מסוג ב'. ובוחרים אלה (סוג ב') הם הבוחרים בן חברי בית הנבחרים.

בצורה זו נשארה הבחירה, למעשה, בידי האפנדים וראשי השבטים, המהווים את רוב הבוחרים מסוג ב'. אין שחרתם על ידי הבוחרים מסוג א' ענין בקשה להבטיחו: מספיק שפקיד הרשום ידע לרשום את תשובות הבוחרים הפשוטים (שאינם יודעים קרוא וכתוב) בצורה המתאימה. מאחר שהבוחרים מסוג ב' הם בדרך כלל אותם האנשים המ' עונינים ביחסים טובים עם השלטונות, איש אינו מופתע כאשר מפלגת השלטון מנצחת.

אני מתפטר! לפני ארבעה חודשים הודיע ראש הממשלה, נורי אל-סעיד באש, כי נאות לקבל את דרישת מפלגות האופוזיציה ויציה ולערוך בחירות חדשות. "כדי שלא תהיינה לכם כל טענות בדבר יוסר הבחירות", הכריז בבית הנבחרים, "הריני מתפטר ונותן לממשלה החדשה לנצח על עריכת הבחירות."

ראש הממשלה החדש, מוסטפא אל-עומארי, מיור את בית הנבחרים, הודיע כי הבחירות תערכנה תוך חודשים, כפי שמצוה התוקף העיראקית. אולם מפלגות האופוזיציה לא שבעו נחת. אל-עומארי, טענו, אינו אלא בן בית בידי נורי אל-סעיד והעוצר, תוצאות הבחירות לא תהיינה מוטלות בספק. האופוזיציה תבעה את שני חוק הבחירות באופן

הביתה לנוכח

אלה, מבין מאוני הרסיטל שנערך באולם אוהל, ושכבר הכירו היטב את הוריציות והי פוגה על נושא להנדל, מאת ברהמס, הבחינו שהפסנתרן, בהגיעו לנקודה מסוימת שב פוגה, החל לנגן מתחילה. הדבר שגשג ארבע פעמים — אולם בלי הפסקת בצוע הי יצירה — לא הובחן על ידי רובו של הקהל. מה שלא נעלם מעיני כל הצופים, היתה הי עוביה, שהמבצע עזב בחפזה את הבמה, כי תום כל יצירה. הסוד נתגלה מאחורי הקל עים: הצטננות חזקה בחישוב סלסלה את הוליסט הצעיר לירכתי הבמה, שם קנת את חטמו, התעטש בריציפות. הצטננות זו, השפיעה כנראה גם על נגינתו של עמינדב אלוני: הבצוע המדויק ונקיר הטכניקה של יצירות ארבעת המחברים, בהם הצטמצמה הכניית הרסיטל (באך, ברהמס, וביוס, שופן) היה חסר גוון מוסיקלי או אישי.

כשהגיע עמינדב, יליד תל-אביב («במקרה» אומר אביו), בן לתושבי-חיפה, לשנתו השישית, חלו שני דברים חשובים בחייו: הוא החל, כאחרים בני-גילו, ללמוד בבית-הספר ובד בבד — לאחר שנת נסיון בנצוח על תזמורת הגן — הפך תלמיד המכון המוסיקלי קלי.

פסנתרן עמינדב אלוני
ישראל אינה פלשתינה

לאחר שקיבל שחרור משנת שרות (נוט רות), מטעם ועדת הנוער שליד הסוכנות, הגיע עמינדב ללוס-אנג'לס שבקליפורניה (ארצות-הברית). קבע, שבסמסטר הראשון ילמד רק מוסיקה, יקדיש את שאר זמנו ללימוד השפה האנגלית. אותו סמסטר הראשון הפקיד את עיני עמינדב לעבודה כי המוסיקה היא עתידו. שמו נמחק מרשימת תלמידי הסניון, הוא הקדיש את כל זמנו למוסיקה.

חיפה עיר זרה. מלוס-אנג'לס עבר לניו-יורק, למד בניו-יורק. בית הספר המפורסם למוסיקה, ובאוניברסיטה. שם נשא לאשה בת לוס-אנג'לס, שהכירה בעת לוחתו את הי מקהלה בה שרה.

כשערך איגוד המורים בארצות הברית, את בחינותיו המסורתיות לסטנדרנים צעירים (כל העובר אותו מקבל תעודת אמון) ניגש עמינדב, כאחד מאלה שהצליחו במיוחד, לי תחרות, קיבל את הפרס הראשון, הופיע בי רסיטל. שנה לאחר זאת, היה חתן הפרס הראשון. תחרות שנערכה מטעם האקדמיה למוסיקה בברוקלין.

לפני חדשים מספר הגיע ארצה, רצה להשי תקע כאן, אולם שינה את החלטתו. אומר הצבר בן 24, אב לשני ילדים: «עובתי את פלשתיין וחזרתי למדינת ישראל. השישניים שחלו אינם מתבטאים רק בהתפתחות ובגידול. האנשים שהשארתי אינם פה עוד. הכל זר לי. אני מטייל בחיפה והיא איננה חיפה שלי».

לאחר הקונצרטים ישוב, איפוא, אלוני איש חיפה ללוס-אנג'לס שלו, להשתלמות נוספת, להרפעות.

האמת מאחורי היודיו

(המשך מעמוד 7)

בין אלה, נמצאים חבריו במפ"ם, כי אורן היה מטלגרף כל יומיים-שלושה לארץ, מוסיף למברק מכתבים מפורטים. שמועה אחת אומרת שניהל משא ומתן עם ראשי האיגודים המקצועיים על הידוק הקשרים בין מפ"ם והפרוציה העולמית (כלומר, עם הקומאינפורם). שמועה אחרת אומרת שרצה לטפל בשיתרו כמה מחברי השומר הצעיר, שעדיין נשארו במדינה ונאסרו. מבי רק מסתרי אחרון של אורן למפ"ם כלל את המלים: «האם לגמור או לא?», רומז על הסכם כל שהוא שהיה צריך להיחתם.

באותם הימים כבר בוצעו המאסרים של סלאנסקי וחבריו היהודיים, שהואשמו הן בציונות והן בקומופוליסטיות (אורחות עולם). בשיחתו עם הציר הישראלי, אריה קובובי, התפאר אורן בזה שכנס לזכות עם מנהיגים קומוניסטיים, הצביע על «אבסורד» שבצירוף שתי האשמות אלה, מכיון שהציר נותן היא ההיפך מאורחות-העולם. היתה זו פעולת ההסברה האחרונה של «השגריר היודי».

בפעם האחרונה ביקר אורן אצל קובובי ב-30 בדצמבר, כשלא הופיע שוב, סבר הי ציר, גם הוא מראשי הקונגרס היהודי העולמי, כי נסע לוינה. אולם אורן נאסר כבר למחרת היום, ביום האחרון של שנת 1951. השיח מול הארזים. השמועה הראשונה כי אין ידיעות מאורן באה, בסודיות, ממשרד החוץ (שעקב, כנראה, אחרי מברקיו של אורן למפ"ם). תחילה סברו שהא מריקאים בוונה חספו אותו, או שאירעה לו תאונה דרכים, אולם ראובן שילוח, איש המסתורין במשרד-החוץ, כבר ניהש שנאסר בקשר עם ענין סלאנסקי.

הדור, לו נודע הדבר בראשונה, לא פירסם את הידיעה, לפי דוראתו המפורשה של זיאמה ארן, (או הקומיסאר הפוליטי של מפא"י בעתון), שריוח על המשפחה בקיבוץ מורע. אולם בינתיים נודעה הידיעה לכתב החיפאי של מעריב. כנראה ממקור בקיבוץ מורע, והיא הופיעה בעת ובעונה אחת בשני עתוני הערב. מעריב פירסם את הסברה שני סע לפראג כדי לשחרר את קרובו שמעון אורנשטיין, אורח ישראלי שנאסר גם הוא. אולם היתה זאת השערה כוזבת: הדמיון בשמות השנים היה מקרי בלבד, ואין ביניהם כל קרבה משפחתית.

מפ"ם לא ביקשה את עזרת משרד החוץ, כדי לשחרר את חברה, במקום זה שלחה או מנחם באדר, חבר משקו של אורן, שחיפש את חברו בפאריס, ציריך ווינה, אך לא נכנס לציכוסלובקיה. משלא נשאו החיפושים פרי והוברר כי אורן יושב בבית סוהר צ'כי, שלחה מפ"ם שליח שני, שמחה סלפן, שליח זה נסע לאיטליה, פנה אל המדינאי התיק פיאטרו נני, מנהיגה של מפלגה הדומה למפ"ם, ביקש את התערבותו.

נני השתדל אצל פלמירו טוגליאטי, מני היג הקומוניסטים האיטלקיים, ואצל לואי סאיאן, ראש הפרוציה של האיגודים המקצועיים. שניהם רמזו כי אין טעם רב לטפל בשיח קטן כמו אורן, כשהשלהבת אחזה בארזים כמו סלאנסקי, אלא פאוור וחבריהם. ולא היה גם כל בטחון שלא יפלו ארזים נוספים, קרובים להם יותר.

החרמש והפטיש. מאז אותו רגע היה ברור שלא נפלה בפראג טעות קטנה, מן הסוג היכול לקרות בבית-המשפט ההגון בי יורן; היה ברור שאין המדובר כלל במדרכי אורן בתור פרט. המשפט שתוכנן אותה, שעה בפראג, כמו כל משפטי-יהודי סובייטי — לא היה פעולה משפטית להעונשת פושעים בודדים, אלא פעולה פוליטית שבאה לשים את הדגש במיפנה מדיני רבתי של התנועה הקומוניסטית העולמית. המאורעות התקדמו לקראת המשפט והיודיו בעקביות של טרגדיה יוונית.

הטרגדיה האישית של מדרכי אורן היא שנקלע לשיני הגלגל כמעט במקרה, שנרמס בין הגלגלים לא כמדרכי אורן, בנו של בעל בית-מרוה גליצאי שהתישב בקיבוץ ישראלי. אלא כנציג מפ"ם, ובעיקר כנציג התנועה הציונית העולמית.

הרגל השמאלית של הדיפלומטיה הציונית נית נקטעה במכה אחת של החרמש. בנין החלומות של השומר הצעיר, אותו בנה משך שנים ארוכות של אכזבות ושנאה כאילו הושלם בשנות ירח-הרבש הגדול, נהרס בי מהלומה אחת של הפטיש.

הגשר בין הקומוניזם הבינלאומי ומולדתו הסובייטית, לבין הציונות הבינלאומית ומר לדתה הישראלית, התמוטט. מדרכי אורן, איש מקיבוץ מורע, שעבר, במקרה, על הגשר בשעת המפולת, התרסק בתחתית הי תהום. דרכו האישית, היודי, המשפט שי ייערך לו, גורלו הסופי — שוב אינם אלא חלק אישי מקרי של מיפנה אכזרי בתולדות עמי.

פרופ' וייצמן ז"ל מתקבץ בבית-הכנסת ע"י עובדי בית-ר שמון חיפה בבקורו במפעל ב-1946

אנגלית וצרפתית

בבית הספר לשפות «קרימה», רח' בן יהודה 74, תל-אביב. בימים א' ב' (7-8 בדצמבר) נפתחים קורסים חדשים כדלהלן:

אנגלית

- למתחילים ב: 10-11 בבוקר, 5-6, 10-9 בערב; (2) למתקדמים ולמשתלמים 9-10 בבוקר ובכל שעות הערב; (3) לתלמידי בחייים עממיים ותיכונים 3-4, 4-5 אחה"צ.

צרפתית

- למתחילים: 7-8 בערב; למתקדמים: 5-6 בערב. פרטים והרשמה: משעה 9-12 בצהריים, 3-9 בערב (פרט ליום ששי).

רדיו-דוקטור

תל-אביב, רחוב אידלסון 4, טלפון 5195

- מעבדה מיוחדת שבילה: א. סדרן של מנג'רי קוד ב. הקטטה על סרט (TAPE RECORDER) ג. תקון שד מקדטי רדיו

צינוגרפיה

י. רינדזונסקי

רח' הקישון 6, תל-אביב גלופות קו גלופות רשת

גם מפני גשם

הסוכני

נוסד ב-1934 רחוב הרצל 89, תל-אביב טלפון 5473

פסנתרים

קניה — מכירה — תקונים כונוים וסטרימן את ספיר תל-אביב, רח' רש"י 9

הודעה למנויים

מחיר המני לתקופה יולי-ספטמבר 1952 — 2.600 אוקטובר-דצמבר " — 2.600 המנויים אשר טרם המציאו את תשלומיהם, מתבקשים לפנות למערכת ולסדר זאת בהקדם האפשרי.

סרטים

הוולס המזוהר

זכרונות צפו ועלו בלבו של הצופה הישראלי בראותו את יאן קיפורה ומרתה אגרס, שלא נודקו בהרבה, משתעשעים על הבד באותה עליצות וחרוה שציינה אותם תמיד. הפעם הם מופיעים כסרט צרפתי מרד רגה שניה: הוולס המזוהר, העלילה, אודות שהקניית זמרת ושומר ראשה, נראית כלקוחה מסרט יוגאלי עתיק יומין, ואפשר מאד כי אמנם לוקחה מסרט כזה. אולם העלילה מש' משת רק עילה למספר הצלצות פרימיטיביות ושרים קלילים.

ההלילה המכריע
אחד מאלה הוא הלילה המכריע. רקעו: גרמניה בשלהי מלחמת העולם השנייה. המדינה הרוסה ומטה לנפול; אבל האויב הנאצי עודנו חזק. שרותי המודיעין האמריקאי שלח אל מאחורי הקוים שלושה שליחים; לברר את מקום המצאה של חטיבה גרמנית מסוימת השלושה הם: סגן רניק (ריצ'ארד ביינר הארדט), קצין אמריקאי; ייטגר (קריסטיאן בלך) אסיר משוחרר; הפי (אוסקר וורנר), גרמני אנטי-נאצי.

ההלילה המכריע
בהרפתקה המסוכנת מאבדים שנים מתוך השלושה את חייהם; לאחר שבצעו את משימתם המסוכנת. ברם; הבמאי אנטול ליטבאק הגיה לסרט להודח לאטו, המעיט בכך במדה רבה מאד את המתיחה. ככל רקע אמתי; נראה רקעו של הסרט אמתי ביותר, ולהלכה, רובה ככולה מורכבת משחקים גרמנים, מבצעת את התפקידים בכשרון ובהצלחה.

יזיה זפטה

השנים 1911-1919 היו, במסציקו, שנות מלחמות אורחים בלתי פוסקות. המדינה, ש נאנקה תחת עול נשיאים רודנים ממוצא ספרדי, החלה מתקוממת. אכרים שנושלו מאד מותיהם הפכו להיות שודדים, התארגנו בכ גופיות אשר בראש כל אחת מהן עמד, לרוב, שודד מקצועי שמינה עצמו גנרל, דאג בעיקר למלא את כיסו הפרטי. בין הגנרלים הללו התפרסם אמילינו זפטה, אינדיאני היה היחיד מבין מפקדי הכנופיות שפטריוטיזם אמיתי דחמה אותו אל המחנה. כמו חבריו למקצוע, היה סופו של זפטה מוות ביריות אויביו, אולם בימי חייו הפך לגבור אגדי. על הרקע הרומנטי והמרתק הזה חיבר

ג'ון (על עכברים ואנשים) סטיינבק תסריט אשר, אף על פי (ואולי משום) שאינו נאמן ביותר לאמת ההסטורית יש בו רגעים רבים של יופי אמיתי.

מאידך, מנסה המחבר להטיף את דת הדמוקרטיה והחופש, וזה אינו עולה כל כך יפה. בעצם, מאמצי אלה של סטיינבק, לתת שעור בתורת החופש המדיני כמעט שמקל קלים כליל את הסרט כולו, למרות משחק המצויין של מרלון בראנו, ג'ון פיטרס, שחקני המשנה.

בקצרה

התענוג. סרטו האמיווי של מקס

כדורגל

מהירות ולחץ דם

משחק ביתר תלאביב והפועל פתח תקוה דמה, השבוע, להצגת ליצנים בקרקס. בתי חילת המשחק הופנו כל העינים אל האחים אברהם ומשה לוי ששחקו איש כנגד אחיו, הראשון, שחקן הפועל, ובלבם צבח רב על ידי אחיו, זכה למהלומה ברצף דרמתי ליד השער הביתי.

מהירות הפתח תקואים ולחץ הדם הגבוה של שחקני ביתר גרמו למסגן אקרובטיקה כל אימת שהגופות המיוזעים של היריבים נפגשו על הדשא החלקלק. הצחוק הגיע לשיאו

ג'ון פיטרס, מרלון ברנדו ("יזיה זפטה")

אף על פי ואולי משום ש...

בעת שמקשר התלאביבים, אשר עזאני, ומגן של הפועל, זכריה וזהר, התמודדו שעה ארוכה מסביב לכדור אחד, נכחו לפתע כי הכדור התעופף בינתיים מבלי המשמעות החביב בועטים בקרקע.

תיקו בשערים ובמכות

קבוצת הכדורגל נצלו השבת את ההפוגה במשחקי הליגה (שיתחדשו רק בינואר, ערכו שורת משחקים יידוותיים שהביאו להפתעות מרעישות. שלוש קבוצות הליגה השניה נצחו שלוש קבוצות מהליגה הראשונה בעוד ש' משחק רביעי בין שתי קבוצות משתי הליגות נסתיים בתיקו..

1:1

הפועל בלפוריה - הפועל חיפה 2:0; הפועל כפר סבא - הפועל רמתגן 3:0;

במעגל) אפולוס המכיל שלושה ספורים מאת ג'י דה'מאסן, מהם לפחות אחד, אודות בתיבות קרתני, קלאסי. ג'אן גאבן, דניאל דרייה עוד רבים. מקום תחת השמש. ספרו של תי אודור דרייזנר טרגויה אמר קאית, מועבר אל הבד בהרבה טעם אבל מבלי המשמעות החבי רחית העמוקה אשר ברומאן. מונגומרי קליפט, אליובט טיילור, שלי חוינטרס.

התענוג מקום תחת השמש ויזה זפטה

התיקו שהושג בדרכי החיפאי בין מכבי מליגה א' והכח מליגה ב' היווה את שיחת היום בחוגי אוהדי הכדורגל החיפאים, לא רק משום ההפתעה שבתוצאותיו, אלא בעיקר בגלל הקטטות שנפלו בין שחקני שתי קבוצות אלה, הידועות בדרך כלל ביחסי הידידות שביניהן (דוגמא: למשחקי הליגה האחרונים השאלה קבוצת הכח את המרכזי שלה, קרמר, לקבוצת מכבי).

בתחילת המשחק שלטו המכבים במגרש, הבקיעו שלוש פעמים רצופות את שער הכח. אך במחצית השנייה התאוששו שחקני הכח, הקטינו את המאון ל-3:2. מתח המשחק עלה, ושוננו מהכח ודב הרשקוביץ ממכבי החלו להתחיל מהלומות. כשראה זאת שאול, כגן המכבי, אחי דב, חש לעזרת אחיו, דבר שלא הפחיד את שונוי, שגם לו אח בקבוצתו, אשר לא טמן ידו בצלחת.

רק לאחר מאמצים לא מעטים הצליח השופט להפריד בין שתי קבוצות האחים הנצים. כ-20 דקות לפני הסיום, השח שחקני הכח 3:3, דבר שלא מצא חן בעיני דב ושאלו אשר נשטו את המגרש, גרמו להגברת המתח. רק שריקת הסיום מנעה קטטות נוספות.

אולימפיאדה

הנצחון ב-1956

עד לפני חודש לא היה חילויאם קולס איש יות ידוע בעולם הספורט באוסטרליה. שמו של התעשיין בעל הגוף הממושקף לא היה מוכר אלא למעטים שהסריחו עצמם לדפוף בעלון היבש של הועד האולימפי האוסטרלי שהוא נשיאו. לפתע, החל קולס להיות פופולרי; שמו החל מתנוסס מתחת לתמונתיו בעתונות האוסטרלית, אלפי מכתבים החלו זורמים לביתו. רובם הכילו הצעות לארגון יעיל של המשחקים האולימפיים הבאים (1956) במלבורן.

כדי לארגן את המפעל הספורטיבי הגדול ביותר בעולם דרושים אמצעים גדולים, כסף רב. בן לילה נעשה קולס אדם חשוב ובעל שררה על מיליונים רבים. הכל רצו להיות ידידיו.

תכניתו של קולס: איצטד רוגבי ענק, בן 80 אלף מקומות ישיבה, ישופר ויגדל. 600 בנינים בני קומה אחת המוקמים והולכים במרחק של 8 קילומטרים מהאיצטד ישמשו כסר אולימפי ימכרו, לאחר המפגש הבינלאומי כחידות דיור. קולס ישתמש גם בבנייני מכללת מלבורן השוכנת בקרבת מקום, ישכן בהם את כלי כח העתונות ואת הספורטאים המשתתפות. איצטד שהיה בן 12 אלף מקומות ישיבה יבנה לאחר תחרות בין אדריכלים. מליוני תושבי היבשת החמישית סומכים על נשיאם האולימפי שהכונתו החלו מיד לאחר שמדליות הזהב חולקו בהלטינגקי, הם משוכנעים גם כי הספורטאים האוסטרלים ישיגו את הנצחון בכפרואר 1956.

ביתר ירושלים - מכבי רחובות 5:1

תשבץ אנשים מס' 144

מאת הקורא חיים ליפשיץ

מאוזן: (1) הונת הציונות המדינית. (5) הנואם הדאי שון בעברית, בקונגרס הראשון. (9) הוצע על ידי אורי אבנרי לנשיא המדינה. (13) גילו של מס' 53 מאוזן (15) בקונגרס זה אושר המנטר על ארץ ישראל. (16) עיר בישראל (ראשי תיבות). (17) שופט ומנהיג ציוני בארצות הברית (שם סרטי). (18) ויזה ויצמן לפני נשואיה (שם משפחה). (20) "כנור ראשון" כריסלומטיה הישראלית. (21) לאות אבל הורד לחצי התורן. (22) ...ואש יהודה נסלה. (23) בנו של נשיא עשה זאת בעת שנספה במלחמה. (25) ויצמן שכנע את בלסור לומר כך. (26) הוסף אל בראשו וקבלת ה"כ ירושלמי. (28) נחשב בעיני רבים כמזעמד לנשיאות המדינה. (30) מכירו של "החזה". (33) צירים אמרו כך בשאלה אוגנדה. (34) ראשיתו ואחריתו של אייק. (35) מלת שלר לה. (36) עיר תעופה בישראל. (38) דוד ר. שבע. (40) סופר עברי מ"המשכילים" בולנה, נסטר 1893. (41) צורך אנטיציוני שנוצח במלחמה. (43) נחבר בקונגרס ה-14 כראש המחלקה המדינית. (44) ישן: גר. (46) קול הבקר (48) אותו רכשנו לאחר קום המדינה. (49) הוא אחד הקם. (55) מצירי הקונגרס הראשון. כיום בארץ. (54) רוסאו המסור של הנשיא ז"ל.

מאוזן: מקצועו של סגן אלוף גורן (8) מפעלו הברז 9ט ביותר של דב יוסף. (4) תאריך בססירה. (5) מלת קינה וינוו. (6) מולדת השומרונים (7) ת"כ שנמטר השתא. (8) עמד חצי ובל שנים על משמר קושת המדינה. (10) על מותו מתאבל העולם כולו. (11) תפקיד בכבא. (12) עמד בראש המכללה העברית. (14) מ-1922 ועד יום מותו עמד בראש הקק"ל. (16) סופר עברי

144 7 6 5 4 3 2 1
12 11 10 9
16 15
20 19 18
25 24 23 22
29 28
33 32 31
39 38 37 36 35
43 42 41
48 47 46 45
52 51 50 49
54 53

מראשי חובכי ציון, נסטר 1910. (18) הקונגרס הבא (19) מיסר חברת "כל ישראל חברים" (ומקנה ישראל) (22) עורך "הלבנון", נסטר 1886. (24) מיסדת "הרסה" (ועלית הנוער". (27) חברת נסט. (29) זאת אומרה (ראשי תיבות). (31) עתון יהודי באמריקה. (32) עמר כראש אומרי הלאו בשאלת אוגנדה. (34) רב הכולל באלנליה. "חובכי ציון", נסטר 1891. (37) מלת דוי. (39) השנה בה התקיים הקונגרס בירושלים. (42) שר התחבורה הראשון בישראל. (45) מראשי סמים והשומר הצעיר. (47) מחבר "השלוח הערוב". (49) עורף. (50) בסאנוו של ר' בנימין. (51) סיסמתו של צירצ"ל. (52) רב לבב.

פתרון תשבץ 142

מאוזן: (1) גיב. (5) הרשאה. (10) ג'ודי. (12) מאו. (14) גב. (18) הדסק. (18) בד. (19) רעשו. (21) מלכת מים. (22) דים. (23) קום. (24) בו. (25) חממו. (27) לאה. (30) נור. (31) צ'ילין. (33) רב. (35) ברי. (36) לבר. (38) אנשי בצע. (39) מחלר. (40) לו. (41) לו. (43) לחם. (43) הר. (44) דלק. (46) תחר. (48) שלוש. (49) השמל. מאוזן: (2) גנ. (3) יתן. (4) בדר. (6) רם. (7) שאלתי. אל. (8) או. (9) מנור. (11) יסמין. (13) שריות. (15) בעיה. (17) הלם. (18) ביב. (20) שמרן. (23) קור. (26) מופיקלי. (27) לסי. (28) הילת. (29) דראון. (31) צרעת (32) נבלה. (34) בנו. (35) בצל. (37) דרדר. (39) פמוט (42) תחת. (44) דל. (45) קט. (47) כ"מ.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 142
חיאל אוהב-עמי רחוב מילא 36/40, ירושלים.
שמואל אברהמי, צה"ל.

ליכל התג

פניה. מלגלים עליה שהיא מכירה אותי זמן כה רב, ועדין לא טעמה ערק עד לערב זה. היא מחייכת חיוך עגום ומביטה בערקי, ובי, ובכולם.

כולם. אנשים. מצד אחד כותל. מצד שני כותל, ומצדדים אחרים סוגרים עלינו אנשים. קולותיהם וריחם ועשנם והבלם ומלחמותיהם וקולותיהם. מעתה והלאה אין אני פטור מנוכחותם, בשוכבי ובקומי ובעשתי את צרכי ובמקלחת. תמיד אנשים. וגורלי קשור בגורלם, אם אובה ואם אמת. גם כי אמות ואקבר, בקבר אחים תהיה מנוחתי. חברה, אנה מפניך אמת?

מתוך המלמול ההגמה נשמע לחש, אל אוזני: "בוא. נצא מפה."

אני קם, אומר. החייל ורעותו שתו על חשבונכם, ומוליך את רות בשביל הצר שבין הגויות, הרחק הרחק, אל מעבר למסכים השחורים.

אך נסלטנו לאפלה, פרצה רות בכני. "אל נא," אמרתי לה. "אל תבכי. הן לא אלק למרחקים. החזית קרובה. וגם," אמרתי לה, "וגם אשוב במהרה. אל תבכי, רות. אל תבכי."

לבדנו אנו. איך אקל מעליה? מה אומר לה? מה אעשה לה?

"בוא אל חרתי," לחשה ב. כתנו לא ייבבה. רק חיבקתני עד כאב. בחורה העליתי אורי. סוף סוף אורי. אור טהור, בלי עשן ובלי קולות-אדם. אך רות עמדה, כפרח קמל, ועיניה קמות. השכבתי על מטה, וישבתי לידה. היא עצמה את עיניה והחזיקה בידי.

"ככה את האור," אמרה לי, "ופתח את החרים." עשיתי כדבריה, וחזרתי לשבת לידה. היא לפתח את כתפי בזרועותיה הגדולות, הרחומות, ומשכתי אליה, ונשקה לי, וסגרה עלי בכל כוחה. כמגוננת עלי, כעוקרת אותי לעצמה מבין כל אותם שקמו עלינו ואפנונו לחצוץ ביננו.

כתינוק-שכבתי בזרועותיה, הלום עיפותי, והכחות עוברת בי, עבור ושתק. ורות התירה את בגדי וליטפה את גופי באצבעותיה הטובות בעוד אני שוקע בתנומה רכה. הקיצוץ נפעם. רות היתה ערה. "קר לך?" שאלה, ואספתי תני אליה, אל עירום גוה, והטיבה עלי את השמיכה. "ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה, ילך וישב לביתו, פן ימות במלחמה, ואיש אחר יקחנה."

עד אותו לילה לא לקחתיה. אינני יודע מדוע. אפשר השתי כאוריה החתי, ואפשר חשתי מפני תאוות-זלילה, שהיא אות ליאוש.

אך עתה נצמדנו יחד. נצמדתי אל גלילי ירכיה ואל רמוני שדיה ואל עצמת כתפיה ואל חלקה צוארה הארוך. נצמדתי אל ההודמנות, אל הרגעים החומקים וחולפים. חיבקתי אל לבי את הנצח שבהפראה וברביעיה. עפעפיה דגדגו בלחיי. רות מלמלה.

"שמנדיק," לחשה לי. מלת-חבה היתה לה זאת. "שמנדיק —"

"כך?" "לא אוכל להרות עתה," לחשה רות. "אין אני יודעת מה יקרה אותנו."

שוב הקיפנונו האנשים. גם פה. היא צודקת. אני אהיה לבדי, ביניהם; והיא תהיה לבדה, ביניהם. אבל אינני רוצה ללכת לאבדון. את ילדי צריכה מישהו להרות. מדוע לא רעותי? מדוע לא את, רות?

"מתי צריך אתה לחזור למחנה?" שאלה.

"בשבוע. אם אקום בשש, אספיק." "יש לי שיען מעורר," אמרה. אכונן את השעון, ולא נצטרך לחשוב על הזמן.

שוב נמנמתי. נעם לי מגעה. נעם לי ריחה. לא חשבתי על מחר. לא חשבתי על אנשים. לא חשבתי על נצח ועל בניים. לא חשבתי כלל. רק חשתי.

חזרו שפתינו ונצמדו. היא אחזה בעורפי כאחוז בכלבלב. "מה לך, רות?"

"אם אהרה, אשודרר ואשלה הביתה, ולא אעבוד במשמרות, ותוכל תמיד למצוא אותי בבית, כשתקבל חופשה. חיילים

מה יועיל להם שמך? המכירים הב אותך? אתה אומר: "אני מחפש את יהודה טאנדיניק." ואז עונים: "את מי?" בתוך האפלה נשמעות לחישות ביהודית. ואז בוקע ומגיח קול גבר, מנומנם וזעף: "מה אתה רוצה עה באמצע הלילה?"

כן. בכל הקאריירה שלי ב"הגנה" לא היה דבר מתועב עלי כמסירת קשר. דומני כי בסיוע-לילה שהיו פוקדים אותי באותם הימים תפסה מקום לא טפל. בשמים לפנות בוקר: סימתי, סוף סוף, את מסירה הקשר הארוך. שוב נצתי אל רות. עוררתי את בעלתי הדירה, והיא קילתני מקרב לבה. רות איננה. שמונה-עשרה השעות שאחרי זה הן סיפור רק על עצמי, ולפיכך נדלג עליהן, מלבד התרועעוץ כעכבר אחרי כל נאד באותו מחנה, כשאני מבקש חופשה. רק לכמה שעות, רק לשעה אחת. כדי ללכת ולהודיע לרות כי אפשר שלא ינפגש כמה ימים, או כמה שבועות, או — ושלא תדאג. נצוד הייתי, כצפור בכלוב. פרפרתי ופרפרתי, ונרדמתי — על החול, בין הצרפנים, בחום השמש.

נחת לי ה"הרציעה מהמחנה, מארבע אחר-הצהרים ועד שבע בבוקר. זאת היתה מתת מלך, נדיבות של חנינה, חסד שאין אתם יכולים כלל להעריכו. זאת השות ללכת אל רעותי כדי שנוכל להתיסר יחד ביסורי פרידה.

לא הלכתי אל רות, כי לא הייתי מוכן לסכס חגיגי. הלכתי הביתה, רחצתי ולבשתי בגדי חאקי, פן לא אספיק להחליף בגדי לפני שובי למחנה. השתי רעב. חשתי עיפות נמשכתי לרבץ תחת. אבל גרמתי את אברי והלכתי אל רות, ככלב פצוע הנגרר בשארית חיותו לפגור בהיחשא, באפולית האוהרה.

פתחה לי את הדלת רות עצמה. נשענתי על חוה, והיא אחזה בי, נשאנתי, והשכיבתני על מטה. היא לא שאלה מדוע לבשתי בגדי חאקי בערב שבת. היא הלעיטה אל פי מן החבילות שהיתה אמה שולחת לה. אכלנו, ושתקנו; לא אמרתי לה דבר, והיא לא שאלה כלום. לא נדף ממנה ריח בית-החולים, אבל לנשק לה לא יכלתי. גם אל עיניר חששתי לרביט, כאלו חסתי לה.

גבר עלי צערה. הצעתי כי נצא לרחוב, לבשה רות את שמיחה האדימה, שמלת השבת היפה, שהייתה את קומתה התמירה, זקפה רות את ראשה העטור גלישחור, אחזה בכפי, ויצאנו לרחוב. כבר ירד הערב. הרחוב היה מאופל, וצללי אנשים זרמו, רצוא ושוב, כנחיל, טרודים וחפזים, ודבר אין להם אתנו. אחזנו זה בזאת בכוח, פן נופרדו באופל. האפלה הכבידה עלינו. השתיקה הלעינה. התרוקנים העיקו עלינו. רצינו חברה. רצינו הטרדה, נכנסנו לבית קפה. חם שם, מאחרי המסכים השחורים המאפילים את בית הקפה. אנשים מעלים הבל ועשן, והם צופפים וצמודים אל שולחנות קטנים, רוחשים ורחוקים. כל האולם הקטן זרוע ראשים.

מישהו קורא בשמי. דבקים בנו פלוני ופלוני ופלוני, וכולנו מסתלקים לפנה, ונחסיים ליד שולחן, ורות לידי, בשמלתה האדומה.

"מה לך?" שואל אחד. "מה לך?" שואל אחר. "מה לך?" שואל שלישי. אני מבטי אל רות, ועונה לה כשעני צמודות אל שפתיה המחוטבות כשפתי עולל: "מיומים אני מגויס גיוס מלא." השפתים אינן זעות. גם אווה קלה לא עברה בפני רות הקפואים.

"אה!" אומר זה. "כבר הודיעו בראדיו."

"מה הודיעו?" תמה אני.

"הכרות העצמות," משיב הוא, מתבדה. אינני יודע מה הוא סח.

החבריא מתבדחים. בדיחות חייליות. פתאום אני רואה כי איש. מהם איננו מגויס, וגם איננו מתעתד להתגייס. אינני כועס. לא עליהם ולא על איש זולתם. גם לקנא בהם אינני יכול. להצטרף אינני רוצה. רוצה אני רק לשתות ערק ולהת' בדה. "מה תשתי, רות?" — "כמוך," לוחשת היא. אבל אין היא נוגעת בכוסית. "שתגי, רותי," היא טועמת ומעוהה את

זה ספור על חייל, על אחות ועל לילה. על החייל (זה אני) אפשר שמעתם; על האחות ה"ריינה" (שמה רות) אפשר שמעתם; על אותו לילה ודאי שמעתם. וגם כמעט ודאי לי כי על אותו לילה שמעתם ספורים שונים בתכלית מזה שאספר לכם כעת. כי נהגו לעטר התאגדות לאותו לילה. זה היה הלילה שבין ה-14 ל-15 במאי, 1948. האחות הרחמניה נמחה לאתלטי סובייטית, הדיפת כדור ברזל) — גופה. מלבד זה היתה שחורת-שער וארוכת-אצבעות, גם בידים וגם ברגלים. עיניו מונגוליות היו לה. אשר היה יכלה להשקיף לצדדים בלי הסב את ראשה. בגלל עוצמת גופה נמסרו לטיפולה פגועי-הראש, שהתרבו או בבית-החולים. כי בקרב מצנוע חייל את כל גופו, מעגא בישא. אבל את עיניו ואת ראשו מוכרחה הוא לשררב ממחבואו, ולוא רק מפני שקצה רוחו מתקוע את חוטמא באדמה, או מתוך סקרנות סתמית. לכן רבו אז פגועי-הראש בבית-החולים אשר בו עבדה רעותי. ובערביב (אם עבדי; במשמרת-ביקר או במשמרת-לילה) או בחצות-לילה ולאחריה (אם עבדה במשמרת-ערב) היתה מספרת לי על פצוטי המהירות כפי שהם אחרי שינסו הרופאים להטיל את פצעייהם. המלחמה כבר היתה, אבל עדין לא פרצה. החייל הייתי אני, אבל אז עוד לא נקראתי חייל. אי נקראתי אורה, משום שבשעות הפנאי הורשיתי ללכת למשר' או להפגש עם האחיות הרחמניה. בשעות הפנאי מעסקי חיילות. אפילו במיטתי הייתי לך, פעם בפעם, אפילו כמה לילות רצופים. כך, זאת היתה מלחמה משונה מאוד. יורק — והולכים לנוח. אומרים כי בארצות אחרות כבר ארעי מלחמות כאלה בשנים עברו. אבל הפצועים היו פצועים ממש. הם היו עלובים, מטומטמים, מוועזעי-עצבים, מטורפים ואלמים. הפצועים אשר בהם טיפלה רעותי, האחיות הרחמניה רות.

כן. וכך היינו מחקיימים כולנו, כולי, "הישוב", ומצפי, איש כדרכו — למה? האם למלחמה? למלחמה ממש, שתפרוץ בקרוב? אני זוכר שפחדתי, פחדתי מאוד. דומני כי לא התיי חששתי. חבל היה לי על משהו כללי יותר העומד להיחרב. אמרתי את החרס העתיד לגרוח את נוף מולדתי. ואת האנשים המהווים נוף זה — גרוח יגרוח החרס, כך או כך — וידעתי כי שוב לא יהיה נוף מולדתי, ולא יהיו האנשים המהווים אותו, ואני בתוכם, — כך או כך, שוב לא נהיה מה שהיינו. משום-מה נתקעו במוחי המלים "חמשת אלפים". חמשת אלפים הלוך ילכו. חמשת אלפים מהצעירים והטובים. ואם גם לא טובים, הנה מהמעט שיש להם, מהטובים ביותר. כי אין אחרים. אולי משום כך ניסיתי, כאחד דון קישוט, לסתום את הפרצה שבסכר, הנפערת והולכת, בכף ידי. ממון לא היה לי, ובכל זאת הצלחתי לגרד אי משפ מאה לירות, ונתתי לאותו חולי-אישים שהבטיח להוציא לאור חוברת אשר בה יבאר אותם חמשת האלפים ולחבריהם מדוע לא כדאי להם שייטבחו.

ורוות גם היא פחדה. היא פחדה, פן תישאר לבדה. פן איפגע בראשי ואהיה מטומטם. ואז פן אלקח ממנה, ושוב לא תראני גם באותן שעות ספורות אשר בהן אריה פטור ממשא הרובה. שואלת היתה אותי, וחוזרת ושואלת, כאלו התעסקתי בנשק, כשהיא לעצמה, כבר עשיתי ימוחה לאסטרוגיה ולמדעינות? מה יהיה הסוף? ואני שיקרתי לה ושיקרתי, הייתי מוסר לה ידיעות "ממקורות מוסמכים" על נשק שלא היה ועל ארגון מעולה שלחואי יהיה ועל סודורי מדיניים. לדברי אולי לא האמינה, אבל לקולי, לנוכחותי, היתה נרגעת.

ויהי ערב אחד, מוצאי יום ה'. קיבלתי קשר, כדי למסרו הלאה: "מחר בארבע בבוקר (0400) בחצר הגימנסיה הצ'לף."

לא הלכתי למסור את הקשר. רצתי אל רות. רצתי להפריד. רצתי והרהרתי: "הנה פרצו המים. היגרפנו? הנוכל, רות ואני, להשאר זו ליד זה, בזרם הגואה? עוד לי שעות ספורות. עד ארבע בבוקר."

היא לא היתה בחדרה. חסתי על הזמן החולף. מוטב שאפטר מהקשר, ולא יטרידני אחר כך. אינכם יודעים איזה ענין נבוי הוא מסירת קשר. לכאורה: פישוש מאי. רחוב פימפום מספר שלוש-עשרה. אזרבה, לך בלילה ברחוב סימפום (אם יודע אתה איפה הוא) ימצא את הבית מספר שלוש-עשרה. סוף סוף מציאת? יפה. קל לך! ועתה מצא בבית זה איפה גר יהודה טאנדיניק? הבית גדול, שלוש קומות, מלא דירות. כאלו המרגינות אין אור. רק כשאתו ממשש את הקיר, וצפיל אופניימ, אמה נוגע בתיל גלוי ומקבל מכתחשמי. יש לך גפרור? מציאת דלת? מה כתוב על הדלת? מילא, צלצל. לא, אין מכירים איש בשם טאנדיניק, וסוגרים את הדלת על חוטמך. מדלת לדלת ומ' גפרור לגפרור, וטאנדיניקין (או שמו) איננו, ואתה רואה כי הללו רוגזים עליך וחושדים בך ותיכף יתאסכו עליך כולם, בחושך, לריח עור רקוב, אתה מגשש ויוצא מן המבוואש.

והנה מאחורי הבית צריף. בצריף מתעורר מישהו לדפי קותיך, ושואל בחושך: "מי שם?" אתה אומר את שמך. עונים לך: "מי?" אתה חוזר על שמך, טפש שכמוך

מקבלים חופשות. "אבל אין אנו יודעים מה יקרה — אותנו." "אין דבר." "מפחדת את ממני, רות. מה לך?" "רוצה אני להרות לך. פן — פן אשאר לבדי." גם עתה לא ייבבה. רק קולת נמוג. "לא, רותי, אין צורך. אני אשוב, תראי. אני מבטיח לך. שוב אשוב." היא לא אמרה כלום, ורק שוקיה וזרועותיה חיבקוני בכוח. "שוב תשוב," אמרה לי, אחר כך. השעון המעורר לא היה דרוש, כי עם שחר הטולו על העיר הפצצות הראשונות. לבשתי את בגדי בעוד רות מכינה לי פת-שחרית. "אכול," אמרה. "אכול. מי יודע מתי תקבל את ארוחתך ואתה." ראייתה כעבור שנתים. היא לא הכירתי.